

Utgiftsområde 1 Rikets styrelse

Sammanfattning

I betänkandet behandlas budgetpropositionen (prop. 2002/03:1) såvitt avser utgiftsområde 1 Rikets styrelse och 21 motionsyrkanden med anknytning till utgiftsområdet. Vidare behandlas redogörelsen Riksdagsförvaltningens årsredovisning för verksamhetsåret 2001 (redog. 2001/02:RS2) samt förslag till ändringar dels i lagen (1999:1209) om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen, dels i radio- och TV-lagen (1996:844).

Utrikesutskottet har yttrat sig angående propositionen och motionerna i de delar som rör utrikesförvaltningen.

Utskottet har under beredningen inhämtat att riksdagsförvaltningen kommer att utreda hur riksdagens fastighetskostnader i framtiden skall redovisas. Resultatet av utredningsarbetet bör enligt utskottets mening avvaktas innan riksdagen definitivt tar ställning till hur en ny anslagsindelning på området bör vara utformad. För budgetåret 2003 föreslår därför utskottet att medel för riksdagens fastighetskostnader anvisas under samma anslag som under föregående år, dvs. anslaget *90:3 Riksdagens förvaltningskostnader*. Utskottet anser dock att anslaget bör fördelas på två separata anslagsposter som avser dels riksdagens fastighetskostnader, dels övriga förvaltningskostnader. Anslagen i övrigt inom utgiftsområdet föreslås uppgå till de av regeringen respektive riksdagsstyrelsen föreslagna beloppen.

Representanterna för Moderata samlingspartiet, Folkpartiet liberalerna, Kristdemokraterna och Centerpartiet förklarar i var sitt särskilt yttrande att, eftersom dessa partiers förslag inte tillstyrkts av finansutskottet i budgetprocessens första steg, de inte deltar i det nu aktuella beslutet om anslagsfördelningen inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse.

Utskottet tillstyrker lagförslagen.

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden. Till betänkandet har fogats två reservationer (kd): dels en reservation om utrikesrepresentationen, dels en reservation om MR-attachéer och miljöattachéer samt om möjligheterna att integrera handelsfrämjande organ med ambassaderna.

Därtill innehåller betänkandet särskilda yttranden (mp) om svensk ambasad i Afghanistan och om att det bör finnas en djurskyddsminister.

Utskottet föreslår vidare att riksdagen lägger riksdagsförvaltningens årsredovisning för verksamhetsåret 2001 till handlingarna.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Innehållsförteckning.....	3
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	5
Förslag till investeringsplan för riksdagsförvaltningen	8
Redogörelse för ärendet	9
Ärendet och dess beredning	9
Propositionens huvudsakliga innehåll m.m.	9
Utskottets överväganden	11
Demokrati.....	11
Allmänna val	13
Justitiekanslern	13
Datainspektionen	15
Svensk författningssamling	16
Valmyndigheten	16
Mediepolitik	17
Presstödsnämnden och Taltidningsnämnden	18
Presstöd	19
Stöd till radio- och kassettidningar	20
Radio- och TV-verket.....	21
Förslag till lag om ändring i radio- och TV-lagen	22
Granskningsnämnden för radio och TV	23
Samepolitik	25
Sametinget.....	26
Anslag som inte ingår i något politikområde.....	28
Riksdagens ledamöter och partier m.m.	28
Riksdagens förvaltningskostnader	29
Riksdagens ombudsmän, justitieombudsmännen	32
Kungliga hov- och slottsstaten	34
Regeringskansliet m.m.	35
Utrikesutskottets yttrande.....	38
Stöd till politiska partier	41
Expertgruppen för EU-frågor	41
Riksdagsförvaltningens årsredovisning för verksamhetsåret 2001	42
Övrigt	44
Sammanhållet ombudsmannainstitut.....	44
Reservationer	46
1. Utrikesrepresentationens organisation (punkt 5)	46
2. Kompetens vid utlandsmyndigheter (punkt 6)	47
Särskilda yttranden.....	49
Anslagsfördelningen inom utgiftsområde 1 (punkt 1).....	49
Anslagsfördelningen inom utgiftsområde 1 (punkt 1).....	51
Anslagsfördelningen inom utgiftsområde 1 (punkt 1).....	52

Anslagsfördelningen inom utgiftsområde 1 (punkt 1)	53
Svensk ambassad i Afghanistan (punkt 1)	54
Djurskyddsminister (punkt 8)	55
Bilaga 1 Förteckning över behandlade förslag	56
Propositionen	56
Redogörelse	56
Motioner från allmänna motionstiden 2002	57
Motion från allmänna motionstiden 2001	59
Bilaga 2 Regeringens lagförslag	60
Förslag till lag om ändring i radio- och TV-lagen (1996:844)	60
Bilaga 3 Riksdagsstyrelsens lagförslag	61
Förslag till lag om ändring i lagen (1999:1209) om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen	61
Bilaga 4 Utrikesutskottets yttrande 2002/03:UU1y	62

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Anslag under utgiftsområde 1 Rikets styrelse

- a) Riksdagen anvisar för budgetåret 2003 anslag inom utgiftsområde 1 på det sätt som framgår av efterföljande specifikation. Därmed bifaller riksdagen proposition 2002/03:1 utgiftsområde 1 yrkandena 1 och 7 (delvis).
- b) Riksdagen avslår motionerna 2002/03:K311, 2002/03:K367, 2002/03:K406 yrkandena 1, 4 och 5, 2002/03:K407, 2002/03:K430, 2002/03:Fi232 yrkande 8, 2001/02:U343 yrkande 2 samt 2002/03:U297 yrkande 7.
- c) Riksdagen antar riksdagsstyrelsens förslag till lag om ändring i lagen (1999:1209) om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen. Därmed bifaller riksdagen proposition 2002/03:1 utgiftsområde 1 yrkande 2.

2. Investeringsplan för riksdagsförvaltningen

Riksdagen godkänner förslaget till investeringsplan för riksdagsförvaltningen för perioden 2003–2004. Därmed bifaller riksdagen proposition 2002/03:1 utgiftsområde 1 yrkande 3 (delvis).

3. Bemyndiganden för riksdagsförvaltningen

Riksdagen bemyndigar riksdagsförvaltningen att

- a) dels under 2003 för ramanslaget 90:3 *Riksdagens förvaltningskostnader* ingå ekonomiska förpliktelser avseende reparationer på riksdagens fastigheter som inklusive tidigare åtaganden medför utgifter på högst 25 000 000 kr under 2004,
- b) dels för 2003 besluta om lån i Riksgäldskontoret för investeringar som används i riksdagens verksamhet intill ett belopp av 100 000 000 kr,
- c) dels för 2003 besluta om lån i Riksgäldskontoret för investeringar i fastigheter och tekniska anläggningar intill ett belopp av 250 000 000 kr.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2002/03:1 utgiftsområde 1 yrkandena 4 (delvis), 5 och 6.

4. Ändring i radio- och TV-lagen

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i radio- och TV-lagen (1996:844). Därmed bifaller riksdagen proposition 2002/03:1 utgiftsområde 17 yrkande 3.

5. Utrikesrepresentationens organisation

Riksdagen avslår motionerna 2002/03:U208 samt 2002/03:U268 yrkandena 7 och 8.

Reservation 1 (kd)

6. Kompetens vid utlandsmyndigheter

Riksdagen avslår motion 2002/03:U268 yrkandena 4–6.

Reservation 2 (kd)

7. Konsulärt bistånd

Riksdagen avslår motion 2002/03:K403.

8. Djurskyddsminister

Riksdagen avslår motion 2002/03:MJ490 yrkande 2.

9. Minister för den samlade minoritetspolitiken

Riksdagen avslår motion 2002/03:K419.

10. Sammanhållet ombudsmannainstitut

Riksdagen avslår motionerna 2002/03:A364 yrkande 23 och 2002/03:Sf378 yrkande 6.

11. Riksdagsförvaltningens årsredovisning för verksamhetsåret 2001

Riksdagen lägger redogörelse 2001/02:RS2 till handlingarna.

Stockholm den 26 november 2002

På konstitutionsutskottets vägnar

Per Unckel

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Per Unckel (m), Barbro Hietala Nordlund (s), Helena Bargholtz (fp), Pär Axel Sahlberg (s), Kenth Högström (s), Ingvar Svensson (kd), Mats Einarsson (v), Mats Berglind (s), Henrik S Järrel (m), Anders Bengtsson (s), Tobias Krantz (fp), Kerstin Lundgren (c), Helene Petersson (s), Nils Fredrik Aurelius (m), Billy Gustafsson (s), Gustav Fridolin (mp) och Inger Jarl Beck (s).

Förslag till beslut om anslag inom utgiftsområde

1 Rikets styrelse

Utskottets förslag innebär att medel för riksdagens fastighetskostnader anvisas under samma anslag som under föregående år, dvs. anslaget 90:3 Riksdagens förvaltningskostnader.

1 000-tal kronor

	<i>Politikområde Anslag</i>	<i>Utskottets förslag</i>
27	Mediepolitik	
1	Presstödsnämnden och Taltidningsnämnden (ram)	5 900
2	Presstöd (ram)	509 029
3	Stöd till radio- och kassettidningar (ram)	127 300
4	Radio- och TV-verket (ram)	11 676
5	Granskningsnämnden för radio och TV (ram)	9 139
45	Samepolitik	
1	Sametinget (ram)	16 966
46	Demokrati	
1	Allmänna val (ram)	22 000
2	Justitiekanslern (ram)	16 590
3	Datainspektionen (ram)	29 954
4	Svensk författningssamling (ram)	850
5	Valmyndigheten (ram)	8 973
90	Anslag som inte ingår i något politikområde	
1	Kungliga hov- och slottsstaten (ram)	87 597
2	Riksdagens ledamöter och partier m.m. (ram)	603 008
3	Riksdagens förvaltningskostnader (ram)	509 398
4	Riksdagens ombudsmän, justitieombudsmännen (ram)	56 426
5	Regeringskansliet m.m. (ram)	5 180 433
6	Stöd till politiska partier (ram)	145 200
7	Expertgruppen för EU-frågor (ram)	9 179
	Summa för utgiftsområdet	7 349 618

Förslag till investeringsplan för riksdagsförvaltningen

Miljoner kronor

	<i>Anskaffat</i>	<i>Prognos</i>	<i>Budget</i>	<i>Beräknat</i>
	<i>t.o.m. 2001</i>	<i>2002</i>	<i>2003</i>	<i>2004</i>
Anläggningstillgångar, övrigt	121,1	50,0	24,3	25,0
Anläggningstillgångar, fastigheter	1 065,5	40,0	65,0	65,0
Summa investeringar	1 186,6	90,0	89,3	90,0
Lån i Riksgäldskontoret, (anläggningstillgångar, övrigt)	50,4	25,0	22,5	25,0
Lån i Riksgäldskontoret, (anläggningstillgångar, fastigheter)	13,3	40,0	65,0	65,0
Anslag, (anläggningstillgångar, övrigt)	1 122,9	25,0	1,8	-
Summa finansiering	1 186,6	90,0	89,3	90,0

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I budgetpropositionen för 2003 lämnas bl.a. förslag om anslag under utgiftsområde 1 för budgetåret 2003. Regeringen föreslår därtill ändringar i radio- och TV-lagen (1996:844). Riksdagsstyrelsen föreslår att riksdagen antar riksdagsstyrelsens förslag till ändringar i lagen (1999:1209) om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen. Vidare föreslår riksdagsstyrelsen att riksdagen godkänner den föreslagna investeringsplanen samt bemyndigar riksdagsförvaltningen att dels ingå ekonomiska förpliktelser avseende riksdagens fastigheter, dels besluta om lån i Riksgäldskontoret för investeringar i riksdagens verksamhet samt för investeringar i fastigheter och tekniska anläggningar.

I detta sammanhang behandlar utskottet också 21 motionsyrkanden rörande utgiftsområdet som väckts under de allmänna motionstiderna 2001 och 2002.

Utskottet har berett utrikesutskottet tillfälle att yttra sig angående förslagen i propositionen och motionerna i de delar som berör utrikesförvaltningen.

I betänkandet behandlas vidare riksdagsförvaltningens årsredovisning för verksamhetsåret 2001.

Utskottet har i samband med beredningen av ärendet hållit en utfrågning den 19 november 2002 där riksdagsdirektören Anders Forsberg, förvaltningschefen Kerstin Andersson och ekonomichefen Lena Uhlin lämnat information om riksdagsförvaltningens årsredovisning för år 2001 och om budgetförslaget för år 2003.

Riksdagen kommer den 4 december 2002 att behandla finansutskottets betänkande 2002/03:FiU1 vari behandlas propositionens förslag till utgiftsram för bl.a. utgiftsområde 1. Summan av de till utgiftsområdet hörande utgifterna får högst uppgå till det belopp som riksdagen sålunda kommer att besluta. I sitt betänkande tillstyrker finansutskottet propositionens förslag, enligt vilket utgifterna för utgiftsområde 1 skall uppgå till sammanlagt 7 349 618 000 kr. Anslagen inom varje utgiftsområde skall därtill fastställas genom ett särskilt riksdagsbeslut. Konstitutionsutskottet lägger i detta betänkande fram förslag beträffande anslagsfördelningen inom utgiftsområde 1 under förutsättning av att riksdagen bifaller finansutskottets förslag till utgiftsram för utgiftsområdet.

Propositionens huvudsakliga innehåll m.m.

Regeringen respektive riksdagsstyrelsen föreslår i budgetpropositionen att riksdagen för budgetåret 2003 anvisar anslagen inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse i enlighet med den uppställning som redovisas i propositionen. Av uppställningen framgår att anslagsbeloppen för utgiftsområdet år 2003 sam-

manlagt uppgår till 7 349 618 000 kr. Moderata samlingspartiet, Kristdemokraterna, Centerpartiet och Folkpartiet liberalerna föreslår i motioner ändringar av vissa av anslagen inom utgiftsområdet. Budgetpropositionens respektive motionernas förslag till anslag inom utgiftsområdet budgetåret 2003 framgår av följande tabell.

Belopp i 1 000-tal kronor

Anslag	Propositionens förslag				
	(m)	(fp)	(kd)	(c)	
27:1 Presstödsnämnden och taltidningsnämnden	5 900				
27:2 Presstöd	509 029	-300 000	-420 000	-75 000	+1 000
27:3 Stöd till radio- och kassettidningar	127 300				
27:4 Radio- och TV-verket	11 676	-1 000	-5 000		-2 000
27:5 Granskningsnämnden för radio och TV	9 139	-1 590			
45:1 Sametinget	16 966				
46:1 Allmänna val	22 000				
46:2 Justitiekanslern	16 590				
46:3 Datainspektionen	29 954			-6 000	
46:4 Svensk författningssamling	850				
46:5 Valmyndigheten	8 973				
90:1 Kungliga hov- och slottsstaten	87 597				
90:2 Riksdagens ledamöter och partier m.m.	603 008				
90:3 Riksdagens förvaltningskostnader	459 398				
90:4 Riksdagens fastigheter	50 000				
90:5 Riksdagens ombudsmän, justitieombudsmännen	56 426				
90:6 Regeringskansliet m.m.	5 180 433	-540 000	-600 000	-410 000	-836 000
90:7 Stöd till politiska partier	145 200		-30 000		
90:8 Expertgruppen för EU-frågor	9 179		-9 000		
Summa	7 349 618	-842 590	-1 064 000	-491 000	-837 000

Utgiftsområde 1 omfattar politikområdet Demokrati samt delar av politikområdena Mediepolitik och Samepolitik. I utgiftsområdet ingår även vissa anslag som inte tillhör ett politikområde.

Utskottets överväganden

Demokrati

Inom politikområdet ingår Valmyndighetens, Justitiekanslerns och Datainspektionens verksamheter. Vidare ingår betalning av statens kostnader för valsedlar, valkuvert och annat valmaterial samt ersättningar till vissa myndigheter, Posten Sverige AB och kommunerna för biträde i samband med allmänna val. Ingår gör även tilldelningen av Svensk författningssamling (SFS) till kommuner, landsting och kommunbibliotek. Under åren 2000–2002 ingår också utvecklingsarbetet Tid för demokrati i politikområdet. Från och med år 2003 föreslås en satsning på mångvetenskaplig demokratiforskning ingå i politikområdet.

Riksdagen har beslutat att målet för politikområdet är att folkstyrelsen skall värnas och fördjupas (prop. 2000/01:1, bet. 2000/01:KU1, rskr. 2000/01:62).

Vidare har riksdagen beslutat om långsiktiga mål för demokratipolitiken (prop. 2001/02:80, bet. 2001/02:KU14, rskr. 2001/02:190):

- Valdeltagandet skall öka väsentligt i de nationella och kommunala valen liksom i valet till Europaparlamentet. Ett första delmål är att valdeltagandet skall öka i de allmänna valen 2002.
- En ökad andel av medborgarna skall inneha någon form av politiskt förtroendeuppdrag. Ett första delmål är att antalet förtroendevalda i kommuner och landsting skall öka med 10 000 till år 2010. Antalet personer som någon gång i livet har innehaft ett politiskt förtroendeuppdrag skall också öka.
- Medborgarna skall ha bättre möjligheter än i dag att delta i och påverka den politiska processen. Andelen medborgare som deltar skall också öka.
- Medborgarnas möjligheter att påverka den politiska processen skall bli mer jämlika än de är i dag. Andelen ungdomar, arbetslösa och personer med utländsk bakgrund som deltar i den politiska processen skall öka.

Politikområdet delas in i verksamhetsområdena Demokrati och deltagande samt Integritet, yttrandefrihet och en rättssäker förvaltning. För det förstnämnda verksamhetsområdet är målet att medborgarnas deltagande i de allmänna valen och i övriga politiska processer skall öka. Vidare skall de allmänna valen och folkomröstningar genomföras med maximal tillförlitlighet och effektivitet. För det sistnämnda verksamhetsområdet är målet att värna integriteten, yttrandefriheten samt rättssäkerheten i den offentliga verksamheten.

Regeringen anför att de insatser som gjorts inom politikområdet har bidragit till att värna och fördjupa folkstyrelsen. Enligt regeringen är emellertid många insatser inom politikområdet av sådan art att man knappast kan förväntas se effekter i det korta perspektivet. Regeringen menar dock att det statliga demokratiutvecklingsarbetet bidragit till en mängd aktiviteter runt om i landet.

Regeringen föreslår att anslagen inom politikområdet Demokrati skall uppgå till sammanlagt 78 367 000 kr budgetåret 2003.

Utskottets ställningstagande

Riksdagen har tidigare uttalat att mål bör formuleras på ett sådant sätt att de är möjliga att följa upp. Vidare har riksdagen uttalat dels att resultatinformationen skall vara relevant i förhållande till de uppsatta målen, dels att resultat och utveckling bör redovisas i kvantitativa termer med hjälp av indikatorer eller nyckeltal och i första hand avse effekter av verksamheter (se bl.a. bet. 1999/2000:FiU20, rskr. 1999/2000:261).

Utskottet anser att målen för demokratipolitiken – som i vissa delar kan ses som en konkretisering av målet för politikområdet Demokrati – i stor utsträckning är uppföljningsbara. Detta gäller inte minst målet att valdeltagandet skall öka väsentligt i de nationella och kommunala valen liksom i valet till Europaparlamentet samt delmålet att valdeltagandet skall öka i de allmänna valen 2002.

Av budgetpropositionen (prop. 2002/03:1, utg. omr. 1) framgår att valdeltagandet i 2002 års riksdagsval blev ca 80,1 %, vilket är en minskning med ca 1,3 procentenheter. Även i valen till kommunfullmäktige och landstingsfullmäktige minskade valdeltagandet med 0,7 respektive 0,6 procentenheter till 77,9 respektive 77,4 %.

Mot den nyss anförda bakgrunden vore det enligt utskottets mening önskvärt att regeringen gör en fördjupad analys av resultatet av statens insatser för att främja ökat valdeltagande under senare tid samt analyserar orsakerna till varför målet om ökat valdeltagande inte kunde uppnås vid de senaste allmänna valen. Redovisning kan ske till riksdagen i form av en s.k. resultat-skrivelse som även innehåller en analys baserad på en längre tidsserie.

Regeringen har tidigare redovisat att arbetet med att för varje politikområde ta fram uppföljnings- och utvärderingsstrategier skall fortsätta. Enligt budgetpropositionen för år 2001 omfattar detta arbete bl.a. att ta fram relevanta resultatmätt (prop. 2000/01:1, s. 245). Utskottet, som noterar att vissa mål som har satts upp inom politikområdet är svåra att mäta, utgår från att regeringen fortsätter det arbete som har inletts. Detta kan ske, exempelvis genom att tillse att det utvecklas relevanta resultatindikatorer eller nyckeltal för uppfyllelsen av dessa mål och resultatens utveckling över tid.

Allmänna val

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen i enlighet med regeringens förslag för budgetåret 2003 anvisar ett anslag 46:1 *Allmänna val* på 22 000 000 kr.

Propositionen

Regeringen föreslår att anslaget 46:1 *Allmänna val* skall uppgå till 22 000 000 kr budgetåret 2003.

Anslaget belastas med statens kostnader för valsedlar, valkuvert och andra valtillbehör samt ersättningar till vissa myndigheter m.m. för biträde i samband med allmänna val. År 2003 genomförs inga allmänna val.

Anslagsbelastningen beror till största del på vilka val som hålls under året. I 2002 års ekonomiska vårproposition (prop. 2001/02:100) tillfördes 30 000 000 kr för ändamålet riksdagspartiernas information till invandrare inför 2002 års val. Vidare tillfördes 25 000 000 kr för eventuella kostnadsökningar avseende förtidsröstningen vid 2002 års val. På tilläggsbudget i den nu föreliggande propositionen föreslås att ytterligare 25 000 000 kr tillförs för kostnadsökningar avseende förtidsröstningen vid 2002 års val.

Från och med 2003 görs en permanent överföring om 2 000 000 kr från anslaget 1:8 *Kammarkollegiet* under utgiftsområde 2, 1 000 000 kr från anslaget 1:6 *Statistiska centralbyrån* under utgiftsområde 2, 1 000 000 kr från anslaget 30:2 *Allmänna samlingslokaler* under utgiftsområde 17 samt 1 000 000 kr från anslaget 40:2 *Konsumentverket* under utgiftsområde 24. Medlen skall användas för mångvetenskaplig demokratiforskning och kommer att disponeras av Vetenskapsrådet.

För budgetåret 2004 beräknas anslaget uppgå till 117 000 000 kr.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

Justitiekanslern

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen i enlighet med regeringens förslag för budgetåret 2003 anvisar ett anslag 46:2 *Justitiekanslern* på 16 590 000 kr.

Propositionen

Regeringen föreslår att anslaget 46:2 *Justitiekanslern* skall uppgå till 16 590 000 kr budgetåret 2003.

Målet med Justitiekanslerns (JK) verksamhet – som i huvudsak är författningsreglerad – är att värna om rättssäkerheten och förbättra effektiviteten på den offentliga förvaltningens område, att se till att den enskilde kommer till sin rätt utan att det allmänna intresset sätts åt sidan på skaderegleringens område samt att bidra till en riktig rättstillämpning och lagföring på tryckfrihetens och yttrandefrihetens områden.

Tyngdpunkten i verksamheten ligger inom verksamhetsgrenarna Tillsyn, Tryck- och yttrandefrihet inklusive rättegångar samt Skadestånd inklusive rättegångar.

De mål för verksamheten som regeringen satte upp för år 2001 följer i huvudsak de sakområden inom vilka Justitiekanslern verkar. Av uppsatta mål är det enligt regeringen endast de generella målen avseende omloppstider och balanser – balanserna skall minska och ärenden som inte går till rättegång bör vara avgjorda inom två år – som är mätbara i egentlig mening.

Under år 2001 inkom 3 733 ärenden. Antalet avgjorda ärenden uppgick till 3 540. Vid årets slut uppgick antalet icke avgjorda ärenden till 752.

Under år 2001 ökade antalet balanserade ärenden med ca 35 %. Ökningen förklaras enligt propositionen av att ärendenas komplexitet har ökat, att en ambitionshöjning har gjorts beträffande tillsyn över förvaltningen och advokater samt att en föredragandetjänst varit vakantsatt under året.

Antalet ärenden äldre än ett och äldre än två år uppgick till 152 respektive 49. Med något undantag var samtliga ärenden äldre än två år rättegångar. Målet att ärenden som inte går till rättegång bör vara avgjorda inom två år har därmed uppfyllts.

Sammantaget gör regeringen bedömningen att Justitiekanslern har visat ett bra resultat.

På tilläggsbudget i den nu föreliggande propositionen föreslås att ytterligare 650 000 kr tillförs för att bl.a. ytterligare kunna prioritera inspektionsverksamheten.

Regeringen föreslår en justering av anslaget med 161 000 kr. Anslaget 46:4 *Svensk författningssamling* minskas med motsvarande belopp. Som kompensation för beräknade ökade utgifter för löner, lokaler m.m. justeras anslaget upp med 435 000 kr år 2003.

För budgetåret 2004 beräknas anslaget uppgå till 16 954 000 kr.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

Datainspektionen

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen i enlighet med regeringens förslag för budgetåret 2003 anvisar ett anslag 46:3 *Datainspektionen* på 29 954 000 kr. Vidare föreslår utskottet att riksdagen avslår en motion (kd) där det föreslås att anslaget skall uppgå till ett lägre belopp.

Propositionen

Regeringen föreslår att anslaget 46:3 *Datainspektionen* skall uppgå till 29 954 000 kr budgetåret 2003.

Datainspektionen är en central förvaltningsmyndighet med uppgift att verka för att människor skyddas mot att deras personliga integritet kränks genom behandling av personuppgifter och för att god sed iaktas i kreditupplysnings- och inkassoverksamhet.

Regeringen bedömer att Datainspektionen i huvudsak har uppfyllt de verksamhetskrav som angetts för år 2001. Verksamhetsmålen och återredovisningskraven behöver emellertid enligt regeringen utvecklas ytterligare. Ökad tonvikt behöver läggas vid analyser och bedömningar av de samlade effekterna av verksamheten. De nuvarande allmänna målen behöver också kompletteras med uppföljningsbara produktionsmål som tydligare anger vilka insatser som bör prioriteras under det aktuella budgetåret.

För budgetåret 2004 beräknas anslaget uppgå till 30 613 000 kr.

Motioner

I motion 2002/03:K367 (*delvis*) av Ingvar Svensson *m.fl.* (*kd*) påpekas att målen för Datainspektionen bör tydliggöras. Det är enligt motionärerna osäkert om myndigheten bedriver en ändamålsenlig verksamhet. I avvaktan på ett tydliggörande av målen föreslås att anslaget minskas med 6 000 000 kr i förhållande till regeringens förslag.

Utskottets ställningstagande

Utskottet, som delar regeringens bedömning, tillstyrker regeringens förslag att anslaget 46:3 *Datainspektionen* skall uppgå till 29 954 000 kr budgetåret 2003 och avstyrker motion 2002/03:K367 (*delvis*) (*kd*), enligt vilken anslaget föreslås uppgå till ett lägre belopp.

Svensk författningssamling

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen i enlighet med regeringens förslag för budgetåret 2003 anvisar ett anslag 46:4 *Svensk författningssamling* på 850 000 kr.

Propositionen

Regeringen föreslår att anslaget 46:4 *Svensk författningssamling* skall uppgå till 850 000 kr budgetåret 2003.

Från anslaget betalas bl.a. den kostnadsfria tilldelningen av Svensk författningssamling (SFS) till kommuner, landsting och kommunbibliotek (frilistan). Avtalet för tryckning, försäljning och distribution av SFS löpte ut vid utgången av år 2001. En ny upphandling har gjorts för åren 2002–2004. Regeringen bedömer att kostnaderna kommer att ligga på ungefär samma nivå som tidigare.

Utgifterna för anslaget har under flera år varit lägre än anslagets storlek. Regeringen anser därför att en justering av anslagets storlek är befogad.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

Valmyndigheten

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen i enlighet med regeringens förslag för budgetåret 2003 anvisar ett anslag 46:5 *Valmyndigheten* på 8 973 000 kr.

Propositionen

Regeringen föreslår att anslaget 46:5 *Valmyndigheten* skall uppgå till 8 973 000 kr budgetåret 2003.

Valmyndighetens arbetsuppgifter som central förvaltningsmyndighet för frågor om val och folkomröstning finansieras under detta anslag.

För år 2002 tillfördes anslaget 4 000 000 kr som ett engångsbelopp. För budgetåret 2004 beräknas anslaget uppgå till 9 171 000 kr.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

Mediepolitik

Politikområdet Mediepolitik omfattar dagspress, radio och television samt skydd av barn och ungdom från skadligt innehåll i massmedierna. De statliga uppgifterna på medieområdet omfattar bl.a. fastställande av regler, tillståndsgivning och registrering. Till området hör Presstödsnämnden, Taltidningsnämnden, Radio- och TV-verket, Granskningsnämnden för radio och TV, och Statens biografbyrå samt Sveriges Television AB, Sveriges Radio AB, Sveriges Utbildningsradio AB och Teracom AB. Politikområdet består av anslag under både utgiftsområde 1 och utgiftsområde 17, som bereds av kulturutskottet. Under utgiftsområde 1 finns budgetförslaget för anslagen till Presstödsnämnden och Taltidningsnämnden, Presstöd, Stöd till radio- och kassettidningar, Radio och TV-verket samt Granskningsnämnden för radio och TV.

Målet för mediepolitiken är att stödja yttrandefrihet, mångfald, massmediernas oberoende och tillgänglighet samt att motverka skadliga inslag i massmedierna (prop. 2000/01:1, utg.omr. 17, bet. 2000/01:KrU1, rskr. 2000/01:59).

När det gäller resultaten av statens insatser i förhållande till de mediepolitiska målen inom dagspressområdet redovisar regeringen bl.a. att 75 tidningar beviljades driftsstöd år 2001. Vidare redovisas en uppföljning från Presstödsnämnden som visar att ändringen av regler för samdistribution har fått en begränsad effekt. Regeringen gör bedömningen att presstödet har stor betydelse för att bevara mångfalden på dagstidningsmarknaden och en god spridning av dagstidningar.

När det gäller det mediepolitiska målets tillgänglighetsaspekter redovisar regeringen resultatet av stödet till radio- och kassettidningar. Sammanlagt 87 dagstidningar gavs ut som taltidningar år 2001. Mer än hälften av landets dagstidningar ges ut som taltidningar. Utgivningen av taltidningar täcker i dag hela landet. Vidare redovisas en uppföljning av den nya ersättningsmodellen för taltidningsutgivning som innebär att ersättningen för taltidningar baseras på en schablonmodell i stället för, som tidigare, en nettokostnadsprincip. Uppföljningen visar, enligt regeringen, att det för närvarande inte föreligger någon risk för nedläggning av taltidningar till följd av den nya ersättningsmodellen eller att taltidningarnas kvalitet har försämrats. Regeringen gör bedömningen att stödet till radio- och kassettidningar är viktigt för att fortsätta garantera utgivningen av taltidningar.

När det gäller den verksamhet som Radio- och TV-verket samt Granskningsnämnden för radio och TV utför menar regeringen att dessa myndigheters arbete med att bl.a. följa utvecklingen inom medierna är fortsatt betydelsefullt.

I budgetpropositionen (prop. 2002/03:1, utg.omr. 17) föreslår regeringen vissa ändringar i radio- och TV-lagen (1996:844) för att reglera när och hur betalning skall ske av särskilda avgifter som dömts ut enligt lagen.

Utskottets ställningstagande

Riksdagen har tidigare kommenterat indelningen av statsbudgeten i politikområden (bet. 2001/02:FiU1, rskr. 2001/02:34). Därvid uttalades bl.a. att politikområden inte bör skära tvärs över indelningen i utgiftsområden.

Mediepolitik är ett av de politikområden som inte följer riksdagens indelning av statsbudgeten i utgiftsområden. En sådan indelning gör det svårt att få en överblick över mål, insatser och resultat för respektive utskotts beredningsområde. Enligt utskottets mening vore det därför önskvärt om regeringen kunde vidta lämpliga åtgärder för att underlätta riksdagens fortsatta bedömning av resultaten på politikområdet.

Regeringen har tidigare redovisat att arbetet med att för varje politikområde ta fram uppföljnings- och utvärderingsstrategier skall fortsätta. Enligt budgetpropositionen för år 2001 omfattar detta arbete bl.a. att ta fram relevanta resultatmått (prop. 2000/01:1, s. 245). Utskottet konstaterar att detta arbete är betydelsefullt, inte minst för möjligheten att mäta uppfyllelsen av de mål som har satts upp inom det nu aktuella politikområdet. Därför utgår utskottet från att regeringen fortsätter det arbete som har inletts, exempelvis genom att utveckla relevanta resultatindikatorer eller nyckeltal för uppfyllelsen av dessa mål och resultatens utveckling över tid.

Presstödsnämnden och Taltidningsnämnden

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen i enlighet med regeringens förslag för budgetåret 2003 anvisar ett anslag 27:1 *Presstödsnämnden och Taltidningsnämnden* på 5 900 000 kr.

Propositionen

Regeringen föreslår att anslaget 27:1 *Presstödsnämnden och Taltidningsnämnden* skall uppgå till 5 900 000 kr budgetåret 2003.

Presstödsnämndens huvudsakliga uppgift är att fördela det statliga stödet till dagspressen. Taltidningsnämndens huvudsakliga uppgift är att fördela det statliga stödet till radio- och kassettidningar.

För budgetåret 2004 beräknas anslaget uppgå till 6 032 000 kr.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

Presstödet

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen i enlighet med regeringens förslag för budgetåret 2003 anvisar ett anslag 27:2 *Presstödet* på 509 029 000 kr. Vidare föreslår utskottet att riksdagen avslår tre motioner (m), (fp) och (kd) där det föreslås att anslaget skall uppgå till lägre belopp samt en motion (c) där det föreslås att anslaget skall uppgå till ett högre belopp.

Propositionen

Regeringen föreslår att anslaget 27:2 *Presstödet* skall uppgå till 509 029 000 kr budgetåret 2003.

Från anslaget ges bidrag till dagspressen i enlighet med bestämmelserna i presstödsförordningen (1990:524), förordningen (2001:898) om särskilt distributionsstöd och förordningen (2002:739) om tillfälligt utvecklingsstöd. Presstödet enligt presstödsförordningen lämnas i form av driftsstöd och distributionsstöd. Utgifterna för presstödet styrs bl.a. av antalet stödberättigade tidningar och storleken på dessa tidningars upplagor.

I propositionen redovisas att anslaget för presstödet under åren 2000–2002 tillfälligtvis förstärktes med 5 000 000 kr årligen. För år 2003 föreslår regeringen en minskning av anslaget med samma belopp. Vidare föreslås att anslagsnivån minskas med ytterligare 1 000 000 kr under perioden 2003–2004 för omprioriteringar inom medieområdet.

För budgetåret 2004 beräknas anslaget uppgå till 509 029 000 kr.

Motioner

I motion 2002/03:K367 (*delvis*) av Ingvar Svensson m.fl. (*kd*) föreslås att anslaget för presstödet minskas med 75 000 000 kr för år 2003. Enligt motionen har presstödet haft stor betydelse för den publicistiska mångfalden och det torde komma att ha betydelse även framöver. Det är dock att vänta att antalet stödttidningar successivt kommer att minska.

I motion 2002/03:K406 av Per Unckel m.fl. (*m*) föreslås en avveckling av presstödet i två etapper med en inledande minskning om 300 000 000 kr år 2003 (*yrkande 1*). Enligt motionärerna visar hittillsvarande erfarenhet av presstödet att det till stor del använts för att täcka tidningarnas löpande utgifter i stället för att främja nödvändiga rationaliseringar samt att tidningarna anpassat sig och blivit permanent beroende av presstödet. Motionärerna menar vidare att konkurrensvillkoren gentemot tidningar utan presstödet snedvrids.

I motion 2002/03:Fi232 (*delvis*) av Lars Leijonborg m.fl. (*fp*) föreslås en minskning av anslaget till presstödet med 420 000 000 kr för år 2003 (*yrkande 8*). Enligt motionen snedvrider presstödet konkurrensen samtidigt som mediasituationen är annorlunda nu jämfört med när presstödet infördes.

I motion 2002/03:K430 (delvis) av Kerstin Lundgren m.fl. (c) motsätter sig motionärerna den minskning av presstödet anslagsnivå om 1 000 000 kr som regeringen föreslagit. Motionären pekar på att mångfalden inom tidningsvärlden och många andratidningars existens till stor del tryggas genom presstödet. I motionen påtalas även att dagens situation för tidningarna bör leda till att presstödet förenas med insatser för att underlätta utveckling av teknik och arbetsformer för att kunna möta framtidens krav.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

I motionerna 2002/03:K406 yrkande 1 (m), 2002/03:Fi232 yrkande 8 (delvis) (fp) och 2002/03:K367 (delvis) (kd) föreslås att anslaget skall uppgå till lägre belopp. Vidare föreslås i motion 2002/03:K430 (delvis) (c) att anslaget skall uppgå till ett högre belopp än det som regeringen har föreslagit. Utskottet, som i ett senare betänkande kommer att behandla presstödsregler, är inte berett att nu ta ställning för några förändringar i systemet för presstöd. Mot den anförda bakgrunden avstyrker utskottet samtliga dessa motioner.

Stöd till radio- och kassettidningar

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen i enlighet med regeringens förslag för budgetåret 2003 anvisar ett anslag 27:3 *Stöd till radio- och kassettidningar* på 127 300 000 kr.

Propositionen

Regeringen föreslår att anslaget 27:3 *Stöd till radio- och kassettidningar* skall uppgå till 127 300 000 kr budgetåret 2003.

Från anslaget ges bidrag i enlighet med bestämmelserna i förordningen (1988:582) om statligt stöd till radio- och kassettidningar.

För budgetåret 2004 beräknas anslaget uppgå till 127 300 000 kr.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

Radio- och TV-verket

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen i enlighet med regeringens förslag för budgetåret 2003 anvisar ett anslag 27:4 *Radio- och TV-verket* på 11 676 000 kr. Vidare föreslår utskottet att riksdagen avslår tre motioner (m), (c) och (fp) där det föreslås att anslaget skall uppgå till lägre belopp.

Propositionen

Regeringen föreslår att anslaget 27:4 *Radio- och TV-verket* skall uppgå till 11 676 000 kr budgetåret 2003.

Radio- och TV-verket beslutar i frågor om tillstånd, avgifter och registrering som rör ljudradio- och TV-sändningar riktade till allmänheten i de fall uppgifterna inte ligger på regeringen eller någon annan särskilt angiven myndighet.

Regeringen anger att Radio- och TV-verket för åren 2001 och 2002 har tilldelats särskilda medel för arbetet med marksänd digital TV. Från och med år 2003 beräknas kostnaderna för denna uppgift kunna finansieras utan särskilda medel. Anslaget inklusive pris- och löneomräkning minskas därför med 805 000 kr.

Regeringen föreslår att anslaget tillförs 1 000 000 kr under år 2003 inom området icke-kommersiell lokal-TV. För år 2004 beräknas att samma belopp tillförs för dessa insatser. Avsikten är enligt regeringen att medlen skall användas för ett uppdrag till Riksförbundet Öppna Kanaler i Sverige. Riksförbundet skall ansvara för att bl.a. utbildningsinsatser och ett ökat erfarenhetsutbyte kommer till stånd inom området. Insatserna bör syfta till att utveckla folkrörelsers möjligheter att använda TV-mediet som ett forum för kommunikation, lokal kultur och debatt. I maj 2002 genomfördes en hearing om förutsättningarna för att driva icke-kommersiell lokal-TV. Hearingen arrangerades av Radio- och TV-verket på uppdrag av regeringen. I verkets redovisning från hearingen (dnr Ku2002/1486/Me) framhålls bl.a. att lokal-TV har betydelse för yttrandefrihet och mångfald på medieområdet genom att föreningar har möjlighet att nå ut med budskap. Vidare betonas att det finns behov av ett ökat erfarenhetsutbyte och möjlighet till utbildning bland aktörerna på området. Förslaget finansieras genom omprioriteringar på medieområdet.

För budgetåret 2004 beräknas anslaget uppgå till 11 938 000 kr.

Motioner

I motion 2002/03:K430 (delvis) av Kerstin Lundgren m.fl. (c) föreslås en minskning för anslaget 27:4 *Radio- och TV-verket* på 2 000 000 kr. Motionärerna hänvisar till att myndigheten visar på goda resultat när det gäller att främja möjligheterna till mångfald inom radio och television, varför den

ökning av anslaget som regeringen föreslår inte är nödvändig för att klara verkets verksamhet.

I motion 2002/03:K406 av Per Unckel m.fl. (m) föreslås en minskning för anslaget 27:4 Radio- och TV-verket på 1 000 000 kr (yrkande 4). Motionärerna motsätter sig att Radio- och TV-verket under år 2003 tillförs 1 000 000 kr för insatser inom området icke-kommersiell lokal-TV.

I motion 2002/03:Fi232 yrkande 8 (delvis) av Lars Leijonborg m.fl. (fp) föreslås en minskning för anslaget 27:4 Radio- och TV-verket på 5 000 000 kr.

Utskottets ställningstagande

Utskottet, som delar regeringens bedömning, tillstyrker regeringens förslag och avstyrker motionerna 2002/03:K406 yrkande 4 (m), 2002/03:K430 (delvis) (c), och 2002/03:Fi232 yrkande 8 (delvis) (fp), i vilka det föreslås att anslaget skall uppgå till lägre belopp.

Förslag till lag om ändring i radio- och TV-lagen

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till lag om ändring i radio- och TV-lagen (1996:844).

Gällande bestämmelser

Enligt 10 kap. 5 § radio- och TV-lagen (1996:844) får den som åsidosätter de bestämmelser och villkor som anges i paragrafen, bl.a. om reklam, åläggas att betala en särskild avgift. Avgiften tillfaller staten. Den fastställs till lägst 5 000 kr och högst 5 000 000 kr (10 kap. 6 §). Frågor om påförande av särskild avgift prövas av Länsrätten i Stockholms län på ansökan av Granskningsnämnden för radio och TV. Ett beslut om avgift upphör att gälla om beslutet inte verkställts inom fem år från det att domen vann laga kraft (12 kap. 4 §). Motsvarande bestämmelser fanns i 31 b, 31 d och 31 e §§ lokalradiolagen (1993:120), som upphörde att gälla den 1 juli 2001. Enligt övergångsbestämmelserna skall dock dessa bestämmelser även därefter tillämpas i fråga om sådana sändningar av lokalradio på vilka lokalradiolagen är eller har varit tillämplig. I radio- och TV-lagen och lokalradiolagen regleras dock inte när och hur utdömda särskilda avgifter skall betalas. Frånvaron av regler innebär enligt vad som uppges i budgetpropositionen (prop. 2002/03:1, utg.omr. 17) att avgifterna inte betalas.

Propositionen

Enligt regeringens mening bör det i radio- och TV-lagen införas regler om hur och när särskild avgift skall betalas. Regeringen föreslår att inbetalning skall ske inom 30 dagar efter det att domen vunnit laga kraft.

Regeringen föreslår att Radio- och TV-verket, som svarar för administration och avgiftshantering på radio- och TV-området, även ges ansvaret för hanteringen av inbetalning och eventuell indrivning av den särskilda avgiften.

En dom om betalning av särskild avgift är en exekutionstitel som får verkställas enligt utsökningsbalken. För att avgiften skall handläggas som ett allmänt mål bör det enligt regeringen föreskrivas att den får drivas in enligt lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m.

Regeringen anför att de nya bestämmelserna bör träda i kraft den 1 februari 2003. Vidare föreslår regeringen att bestämmelserna skall tillämpas även på domar om särskild avgift enligt radio- och TV-lagen och lokalradiolagen som vunnit laga kraft före den 1 februari 2003. Betalning enligt dessa domar bör dock inte behöva ske förrän 30 dagar efter det att lagen trädde i kraft. Administrationen av avgifterna medför att Radio- och TV-verket får nya arbetsuppgifter. Regeringen bedömer dock att uppgifterna är av så begränsad omfattning att de ryms inom ramen för befintliga medel.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till lag om ändring i radio- och TV-lagen (1996:844).

Granskningsnämnden för radio och TV

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen i enlighet med regeringens förslag för budgetåret 2003 anvisar ett anslag 27:5 *Granskningsnämnden för radio och TV* på 9 139 000 kr. Vidare föreslår utskottet att riksdagen avslår en motion (m) där det föreslås att anslaget skall uppgå till ett lägre belopp.

Propositionen

Regeringen föreslår att anslaget 27:5 *Granskningsnämnden för radio och TV* skall uppgå till 9 139 000 kr budgetåret 2003.

Granskningsnämnden skall genom efterhandsgranskning utöva tillsyn över att programföretagen följer reglerna som rör innehållet i ljudradio- och TV-sändningar till allmänheten. Vidare skall nämnden följa innehållet i utländska ljudradio- och TV-sändningar som riktas till den svenska allmänheten. Nämnden granskar program efter anmälan eller på eget initiativ. Nämndens verksamhet finansieras delvis genom att medel anvisas från rundradiokontot till statsbudgetens inkomstsida, vilket behandlas under utgiftsområde 17. För år 2003 föreslås att 6 215 000 kr (68 %) delfinansierar nämndens verksamhet.

För budgetåret 2004 beräknas anslaget uppgå till 9 342 000 kr.

Motioner

I motion 2002/03:K406 av Per Unckel m.fl. (m) föreslås en minskning för anslaget 27:5 Granskningsnämnden för radio och TV på 1 590 000 kr (yrkande 5). Motionärerna hänvisar till att regeringen i föregående års budgetproposition föreslog ökade anslag till Granskningsnämnden om drygt 1 000 000 kr under perioden 2002–2004 för utbudsstudier, arbete med utvecklingen av mångfalden i nyhetsutbudet samt för arbete i samband med lokalradioreformen. Enligt motionärernas uppfattning är denna reform inte acceptabel i ett samhälle som värnar om yttrandefriheten. Vidare anser motionärerna att utbudsstudier inte skall finansieras av staten.

Utskottets ställningstagande

Utskottet, som delar regeringens bedömning, tillstyrker regeringens förslag och avstyrker motion 2002/03:406 yrkande 5 (m), i vilken det föreslås att anslaget skall uppgå till ett lägre belopp.

Samepolitik

Sametinget redovisas inom utgiftsområde 1, men verksamheten ingår som en del i politikområdet Samepolitik som i övrigt redovisas inom utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar.

Målet för samepolitiken är att verka för en levande samisk kultur byggd på en ekologiskt hållbar rennäring och andra samiska näringar.

För Sametingets del regleras de övergripande målen för verksamheten i samesingslagen (1992:1433). Sametinget skall verka för en levande samisk kultur och därvid ta initiativ till verksamheter och föreslå åtgärder som främjar denna kultur. Sametinget skall bl.a. medverka i samhällsplaneringen och bevaka att samiska behov beaktas. Vidare beslutar Sametinget om fördelning av statens bidrag till samisk kultur och samiska organisationer samt andra medel som ställs till samernas förfogande. Sametinget leder även det samiska språkarbetet och arbetet med EU-stöd inom Mål 1 och Interreg III A (och de tidigare stöden Mål 6 respektive Interreg II A).

Utskottets ställningstagande

Riksdagen har tidigare kommenterat indelningen av statsbudgeten i politikområden (bet. 2001/02:FiU1, rskr. 2001/02:34). Därvid uttalades bl.a. att politikområden inte bör skära tvärs över indelningen i utgiftsområden.

Samepolitik är ett av de politikområden som inte följer riksdagens indelning av statsbudgeten i utgiftsområden. En sådan indelning gör det svårt att få en överblick över mål, insatser och resultat för respektive utskotts beredningsområde. Enligt utskottets mening vore det därför önskvärt om regeringen kunde vidta lämpliga åtgärder för att underlätta riksdagens fortsatta arbete med politikområdet.

Regeringen har tidigare redovisat att arbetet med att för varje politikområde ta fram uppföljnings- och utvärderingsstrategier skall fortsätta. Enligt budgetpropositionen för år 2001 omfattar detta arbete bl.a. att ta fram relevanta resultatmått (prop. 2000/01:1, s. 245). Utskottet konstaterar att detta arbete är betydelsefullt, inte minst för möjligheten att mäta uppfyllelsen av de mål som har satts upp inom det nu aktuella politikområdet. Därför utgår utskottet från att regeringen fortsätter det arbete som har inletts, exempelvis genom att utveckla relevanta resultatindikatorer eller nyckeltal för uppfyllelsen av dessa mål och resultatens utveckling över tid.

Sametinget

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen i enlighet med regeringens förslag för budgetåret 2003 anvisar ett anslag 45:1 *Sametinget* på 16 966 000 kr.

Propositionen

Regeringen föreslår att anslaget 45:1 *Sametinget* skall uppgå till 16 966 000 kr budgetåret 2003.

Verksamheten är indelad i följande grenar:

1. det folkvalda organet,
2. samiska språk,
3. nordiskt och internationellt arbete,
4. information om samiska förhållanden,
5. samiska näringar och medverkan i samhällsplaneringen,
6. kultur, inklusive litteratur- och biblioteksfrågor.

Regeringen anger i budgetpropositionen (prop. 2002/03:1, utg.omr. 23) att det val till Sametinget som hölls den 20 maj 2001 upphävdes av Valprövningsnämnden. Vid omvalet den 4 november 2001 röstade 4 366 personer och 220 röster underkändes.

Vidare redovisas i propositionen att en alfabetiseringskampanj har påbörjats där samer som vill lära sig läsa och skriva samiska erbjudits stöd. Hittills har 12 kurser med 137 personer genomförts med en kortare utbildning. Samtidigt har ca 50 personer deltagit i högskoleutbildningar i samiska.

I propositionen anges vidare att arbetet med att standardisera samiska ortnamn fortskrider. Vägs skyltar med samiska ortnamn har satts upp inom delar av det samiska området. Enligt regeringen har rätten att tala samiska i kontakterna med myndigheter och domstolar i vissa kommuner varit ett symboliskt genombrott.

I propositionen anges även att huvudmålen för de samiska EU-programmen är att stärka det samiska näringslivet och därmed bidra till utveckling av samisk kultur och samhällsliv. Arbetet med det nya Mål 1 och Interreg III A-programmen har påbörjats år 2000. Det är Sametinget som ansvarar för och beslutar om medlens användning samt prioriterar de insatser som skall göras. De resultat som uppnåtts vad gäller strukturfondsprogrammen tyder dock på ökade arbetstillfällen, gränsöverskridande effekter, bättre resursutnyttjande och kompetensöverföring.

I enlighet med intentionerna i propositionen 2001/02:4 En politik för tillväxt och hållbar utveckling i hela landet har regeringen gett Sametinget i uppdrag att utveckla och etablera ett samiskt informationscentrum. Uppbyggnaden av detta centrum stöds av medel från regeringens informationsinsats om samer och samisk kultur inom utgiftsområde 23 anslaget 45:2 *Informat-*

ionsstatsning om samer. Målsättningen är att det skall bli ett långsiktigt verkande centrum vilket setts naturligt att förlägga inom Sametingets ram eftersom en av huvuduppgifterna för tinget är att informera om samiska förhållanden.

För budgetåret 2004 beräknas anslaget uppgå till 17 345 000 kr.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

Anslag som inte ingår i något politikområde

Utgiftsområde 1 omfattar anslag för vilka regeringen inte fastställer mål. Dessa ingår inte i politikområdesindelningen. För flera av dessa verksamheter råder särskilda förutsättningar där mål- och resultatstyrning enligt regeringens mening inte går att applicera. Det gäller anslagen Kungliga hov- och slottsstaten, Riksdagens ledamöter och partier m.m., Riksdagens förvaltningskostnader, Riksdagens fastigheter, Riksdagens ombudsmän, justitieombudsmännen, Regeringskansliet m.m., Stöd till politiska partier samt Expertgruppen för EU-frågor.

Riksdagens ledamöter och partier m.m.

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen i enlighet med riksdagsstyrelsens förslag för budgetåret 2003 anvisar ett anslag 90:2 Riksdagens ledamöter och partier m.m. på 603 008 000 kr. Vidare tillstyrker utskottet riksdagsstyrelsens förslag till lag om ändring i lagen (1999:1209) om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen.

Propositionen

Riksdagsstyrelsen föreslår att anslaget 90:2 Riksdagens ledamöter och partier m.m. skall uppgå till 603 008 000 kr budgetåret 2003.

Från anslaget finansieras arvoden, kostnadsersättningar och traktamenten till riksdagens ledamöter, arvoden till Sveriges EU-parlamentariker, arbetsgi-varavgifter samt pensioner och inkomstgarantier åt f.d. riksdagsledamöter m.fl. Vidare finansieras reseersättningar vid resor inom Sverige, sjukvårdskostnader och utbildning för riksdagens ledamöter. Även kostnader för ledamöters deltagande i internationellt parlamentariskt samarbete, såsom Europarådet och Interparlamentariska unionen (IPU), liksom bidragen till ledamöternas enskilda studieresor finansieras från anslaget. I anslaget ingår även stödet till partigrupperna i riksdagen. Därutöver ingår kostnader för riksdagens ledamöters data- och telekommunikation.

Riksdagsstyrelsen anför att budgeten för inkomstgarantier och pensioner har räknats upp mot bakgrund av att ett stort antal ledamöter ej ställer upp för omval vid valet år 2002. Redan i budgetpropositionen för år 2002 aviserades en ökning av kostnaderna för inkomstgarantier, pensioner m.m. Bidraget för utskottens utrikes studieresor har höjts för mandatperioden 2002–2006. Den internationella verksamheten fortsätter att öka i omfattning.

Budgeten för år 2003 innehåller kostnader för riksdagens deltagande i EU:s framtidskonvent. Under innevarande budgetår har ett informellt konventssekretariat upprättats inom riksdagen. Sekretariatet skall stödja riksdagens ledamöter av konventet i deras arbete i Framtidskonventet.

Riksdagsstyrelsen föreslår lagändring avseende lagen (1999:1209) om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen. Bakgrunden är att beräkningsunderlaget för stödet till partigrupperna i riksdagen har räknats upp avseende lönekostnaderna för politiska sekreterare.

För budgetåret 2004 beräknas anslaget uppgå till 616 597 000 kr.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker riksdagsstyrelsens förslag att anslaget 90:2 *Riksdagens ledamöter och partier m.m.* skall uppgå till 603 008 000 kr budgetåret 2003. Vidare tillstyrker utskottet riksdagsstyrelsens förslag till lag om ändring i lagen (1999:1209) om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen.

Riksdagens förvaltningskostnader

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen för budgetåret 2003 anvisar ett anslag 90:3 *Riksdagens förvaltningskostnader* på 509 398 000 kr. Anslaget skall fördelas på två separata anslagsposter som avser dels riksdagens fastighetskostnader, dels övriga förvaltningskostnader. Utskottet föreslår även att riksdagen bemyndigar riksdagsförvaltningen att under 2003 för ramanslaget 90:3 *Riksdagens förvaltningskostnader* ingå ekonomiska förpliktelser avseende reparationer på riksdagens fastigheter som inklusive tidigare åtaganden medför utgifter på högst 25 000 000 kr under 2004. Vidare föreslår utskottet att riksdagen godkänner den av utskottet föreslagna investeringsplanen för perioden 2003–2004 samt bemyndigar riksdagsförvaltningen att under år 2003 i fråga om ramanslaget 90:3 *Riksdagens förvaltningskostnader* besluta om lån som används i riksdagens verksamhet intill ett belopp av 100 000 000 kr. Utskottet föreslår också att riksdagen bemyndigar riksdagsförvaltningen att för 2003 besluta om lån i Riksgäldskontoret för investeringar i fastigheter och tekniska anläggningar intill ett belopp av 250 000 000 kr.

Propositionen

Ett särskilt anslag för riksdagens fastigheter

Riksdagsstyrelsen föreslår att drift- och underhållskostnader för riksdagens fastigheter bryts ut till ett särskilt anslag, 90:4 *Riksdagens fastigheter*, som skall uppgå till 50 000 000 kr budgetåret 2003. Detta föranleder dock enligt styrelsen inte att anslaget 90:3 *Riksdagens förvaltningskostnader* minskas i motsvarande grad.

Som skäl för förslaget att bryta ut drift- och underhållskostnader för riksdagens fastigheter till ett särskilt anslag anförs i huvudsak att andra delar än

fastighetskostnaderna i ramanslaget 90:3 har kommit i fråga för omprioriteringar och nedskärningar som en direkt följd av de ökade fastighetskostnaderna. Fastighetsbeståndets ålder leder till ökat underhållsbehov och högre oförutsedda kostnader. Variationerna i kostnaderna över åren gör att anslagsförbrukningen är svår att beräkna från år till år.

Enligt riksdagsstyrelsens förslag innefattar anslaget underhållskostnader, reparationer, renoveringar, ombyggnationer, räntor, amorteringar och uppkommande akuta underhållsåtgärder. Kostnader för hyrda lokaler, samt kostnader som riksdagsförvaltningen skulle ha varit ålagd om förvaltningen hyrt samtliga lokaler, finansieras som tidigare via ramanslaget 90:3. Hyresintäkter som redovisas mot anslaget beräknas uppgå till 28 000 000 kr.

Under år 2003 har, utöver de driftkostnader som finansieras via hyresintäkter, beräknats kostnader för genomförande av vissa underhållsåtgärder, byggåtgärder, modernisering av utrustning, elanläggning, vatten och kyla. Behovet av underhållsåtgärder anges vara återkommande. Vidare har medel bl.a. budgeterats för ombyggnation av bankkajen, ny kylanläggning, arbetsmiljörelaterad ombyggnad av postsorteringen samt kanalisation.

De främsta större investeringsprojekten är att säkra riksbudgetens grundläggning och en utbyggnad av reservkraftsanläggningen. Dessa projekt har beräknats till en total kostnad av ca 200 000 000 kr för de närmaste åren och kommer att medföra ökade räntekostnader. Kostnaderna för bankkajen är av underhållskaraktär och kan därför inte finansieras genom upptagande av lån i Riksgäldskontoret.

Riksdagsstyrelsen föreslår i propositionen att riksdagen bemyndigar riksdagsförvaltningen att under år 2003 för ramanslaget 90:4 *Riksdagens fastigheter* ingå ekonomiska förpliktelser avseende reparationer på riksdagens fastigheter som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 25 000 000 kr under år 2004 och bemyndigar riksdagsförvaltningen att för 2003 besluta om lån i Riksgäldskontoret för investeringar i fastigheter och tekniska anläggningar intill ett belopp av 250 000 000 kr.

För budgetåret 2004 beräknas anslaget uppgå till 51 095 000 kr.

Riksdagens förvaltningskostnader i övrigt

Riksdagsstyrelsen föreslår att anslaget 90:3 *Riksdagens förvaltningskostnader* skall uppgå till 459 398 000 kr budgetåret 2003.

Utgifterna inom anslaget avser bl.a. löner, administration, fastighetsförvaltning (avseende hyrda lokaler), intern service, säkerhet, datateknik, förlagsverksamhet, bibliotek och informationsverksamhet. Som tidigare har framgått innefattar anslaget däremot inte drift- och underhållskostnader för riksdagens fastigheter, vilka enligt riksdagsstyrelsens förslag bryts ut till ett särskilt anslag.

I propositionen anförs att prioriteringar har gjorts avseende åtgärder för en ökad säkerhet. Riksdagsstyrelsen har uppdragit åt riksdagsförvaltningen att se över säkerhetsskyddet i riksdagen.

På IT-området har medel beräknats för utveckling av drift och tillgänglighet i IT-systemen. Erforderliga uppgraderingar kommer att genomföras i befintlig miljö. I övrigt har medel beräknats för ärendehanteringssystemet för beslutsprocessen, Unix, och utveckling och modernisering av voteringsanläggningen.

Vidare har medel avsatts för grupper i samhället med särskilda behov. Informationen om riksdagens dokument och informationsmaterial till personer med funktionshinder och till personer med annan etnisk och kulturell bakgrund kommer att förbättras. En kartläggning har genomförts, och en plan finns för att på sikt utöka informationen till dessa grupper, exempelvis genom att informera på lättläst svenska, på band, i punktskrift, i storstil och på teckenspråk om det informationsmaterial riksdagen erbjuder. Arbetet kommer att ske i nära samarbete med handikapporganisationerna. Vidare har medel beräknats för teckentolkade debatter och guideade visningar.

Även övrig informationsverksamhet har prioriterats. Efter valet görs en speciell satsning på uppdaterad information i såväl tryckt som elektronisk form. Riksdagens webbplats kommer också att utvecklas med möjlighet att följa händelserna i riksdagen via ljud och bild.

Riksdagsstyrelsen föreslår i propositionen att riksdagen godkänner förslaget till investeringsplan för riksdagsförvaltningen för perioden 2003–2004. Investeringar budgetåret 2003 beräknas uppgå till sammanlagt 89 300 000 kr.

Vidare föreslår riksdagsstyrelsen att riksdagen bemyndigar riksdagsförvaltningen att under år 2003 i fråga om ramanslaget 90:3 *Riksdagens förvaltningskostnader* besluta om lån som används i riksdagens verksamhet intill ett belopp av 100 000 000 kr.

För budgetåret 2004 beräknas anslaget uppgå till 469 475 000 kr.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis framhålla att utskottet ställer sig bakom de tankar som ligger till grund för förslaget att bryta ut drift- och underhållskostnader för riksdagens fastigheter till ett särskilt anslag. Riksdagsförvaltningen har en särställning på så sätt att den äger huvuddelen av de fastigheter som den utnyttjar. Som huvudprincip gäller annars inom statsförvaltningen att uppgiften att förvalta statens fastighetsinnehav har skilts från myndigheternas ansvar för lokalförsörjningen (prop. 1991/92:44, bet. 1991/92:FiU8). Det finns enligt utskottets mening goda skäl att inom ramen för riksdagsförvaltningen tydliggöra gränsen mellan fastighetsförvaltningsuppgiften och lokalförsörjningsuppgiften.

Utskottet har från riksdagsförvaltningen inhämtat att arbetet med att utveckla formerna för redovisning och budgetering av riksdagens fastighetskostnader fortsätter. Riksdagsförvaltningen ämnar bl.a. låta utreda närmare hur riksdagens fastighetskostnader i framtiden skall redovisas för att på bästa sätt tydliggöras. Även utskottet finner det i hög grad angeläget att en sådan utredning nu kommer till stånd.

Vidare menar utskottet att resultatet av detta utredningsarbete bör avvaktas innan riksdagen definitivt tar ställning till hur en ny anslagsindelning på området bör vara utformad. Utskottet delar dock riksdagsstyrelsens bedömningar i sak vad gäller behovet av anslagstilldelning och bemyndiganden för riksdagsförvaltningen. Vad som nyss har anförts föranleder emellertid att anslag och bemyndiganden avseende fastighetsrelaterade kostnader och andra förvaltningskostnader bör anvisas under ett gemensamt anslag. Mot denna bakgrund föreslår utskottet att riksdagen dels anvisar ett anslag *90:3 Riksdagens förvaltningskostnader* på 509 398 000 kr, dels bemyndigar riksdagsförvaltningen att under 2003 för ramanslaget *90:3 Riksdagens förvaltningskostnader* ingå ekonomiska förpliktelser avseende reparationer på riksdagens fastigheter som inklusive tidigare åtaganden medför utgifter på högst 25 000 000 kr under 2004. Det är utskottets uppfattning att riksdagens fastighetskostnader och övriga förvaltningskostnader därvid skall föras till två separata anslagsposter.

Mot den anförda bakgrunden föreslår utskottet att riksdagen avseende anslaget *90:3 Riksdagens förvaltningskostnader* för perioden 2003–2004 godkänner en investeringsplan som även upptar kostnader för riksdagens fastigheter. Vidare tillstyrker utskottet att riksdagen i enlighet med riksdagsstyrelsens förslag bemyndigar riksdagsförvaltningen att under år 2003 i fråga om ramanslaget *90:3 Riksdagens förvaltningskostnader* besluta om lån som används i riksdagens verksamhet intill ett belopp av 100 000 000 kr (yrkande 5). Utskottet tillstyrker även att riksdagen i enlighet med riksdagsstyrelsens förslag bemyndigar riksdagsförvaltningen att under år 2003 besluta om lån i Riksgäldskontoret för investeringar i fastigheter och tekniska anläggningar intill ett belopp av 250 000 000 kr (yrkande 6).

Riksdagens ombudsmän, justitieombudsmännen

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen i enlighet med riksdagsstyrelsens förslag för budgetåret 2003 anvisar ett anslag *90:4 Riksdagens ombudsmän, justitieombudsmännen* på 56 426 000 kr.

Propositionen

Riksdagsstyrelsen föreslår att anslaget *90:5 Riksdagens ombudsmän, justitieombudsmännen* skall uppgå till 56 426 000 kr budgetåret 2003.

Justitieombudsmännen övervakar att de som utövar offentlig verksamhet efterlever lagar och andra författningar samt i övrigt fullgör sina åligganden. Ombudsmännen skall också verka för att brister i lagstiftningen avhjälps. Verksamheten regleras av föreskrifter i 12 kap. regeringsformen och 8 kap. riksdagsordningen samt av lagen (1986:765) med instruktion för Riksdagens ombudsmän.

Ombudsmännens tillsyn bedrivs genom prövning av klagomål från allmänheten samt genom inspektioner och andra undersökningar, som ombudsmännen finner påkallade. Klagomålsprövningen, inspektionsverksamheten och den övriga initiativverksamheten samt den internationella verksamheten kan enligt propositionen ses som olika verksamhetsgrenar hos Riksdagens ombudsmän.

Verksamhetsmålet för år 2003 är att, med ytterligare höjd eller i vart fall bibehållen kvalitet i ärendehantering, fullgöra uppgifterna enligt instruktionen. Härvid skall särskild vikt läggas vid att minska ärendebalanserna och förkorta den genomsnittliga handläggningstiden eller åtminstone hålla den på oförändrad nivå. Vidare skall ombudsmännen bedriva inspektionsverksamhet, som har en betydelsefull rättssäkerhetsfrämjande effekt samt i omvärlden främja kunskapen om och förståelsen för konstitutionell kontroll genom parlamentariska ombudsmän.

Under perioden den 1 januari–den 31 december 2001 nyregistrerades 4 686 ärenden, innebärande en ökning med 172 ärenden (3,8 %) jämfört med kalenderåret 2000. Antalet avgjorda ärenden uppgick till 4 675, innebärande en minskning med 47 (1,0 %) jämfört med föregående år. De oavgjorda ärendena i balans var vid 2001 års utgång 846, innebärande en ökning från samma tidpunkt föregående år med 11 ärenden (1,3 %). Under år 2001 har ett åtal väckts. Två initiativärenden och 82 klagomålsärenden har överlämnats till annan myndighet för prövning och avgörande.

Antalet administrativa ärenden har ökat från 276 ärenden år 2000 till 278 ärenden år 2001. En fortsatt ökning sker vidare av JO:s internationella engagemang och kontakter.

Antalet inkomna klagomålsärenden under de första fyra månaderna år 2002 var 1 517, vilket innebär en minskning med 86 i förhållande till samma period år 2001.

Vid medelsberäkningen har Riksdagens ombudsmän utgått ifrån att några stora avvikelser från nuvarande förhållanden – bl.a. avseende ärendemängden – inte kommer att inträffa. Vad gäller lönekostnaderna bygger beräkningen på att anslaget nivå varaktigt skall anpassas till den kostnadsnivå som nåtts genom de senaste årens lönerevisioner, vilka speglar den allmänna lönekostnadsutvecklingen inom rättsväsendet. Mycket stor betydelse för resursbehovet har också de under de senaste åren brant stigande kostnaderna för statens avtalsförsäkringar på grund av myndighetens åldersstruktur.

Riksdagsstyrelsen betonar vikten av att löneutvecklingen vid JO rymms inom givna budgetramar. En nivåhöjning av anslaget bör enligt riksdagsstyrelsen ske år 2003 för att inte betydande verksamhetsmässiga konsekvenser skall uppstå. Riksdagsstyrelsens förslag till nivåhöjning är lägre än det av JO framlagda budgetförslaget.

För budgetåret 2004 beräknas anslaget uppgå till 58 755 000 kr.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker riksdagsstyrelsens förslag.

Kungliga hov- och slottsstaten

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen i enlighet med regeringens förslag för budgetåret 2003 anvisar ett anslag 90:1 Kungliga hov- och slottsstaten på 87 597 000 kr.

Propositionen

Regeringen föreslår att anslaget 90:1 Kungliga hov- och slottsstaten skall uppgå till 87 597 000 kr budgetåret 2003.

Genom anslaget finansieras kostnaderna för statschefens officiella funktioner inklusive kostnaderna för den kungliga familjens resor. Från anslaget betalas också driftkostnader för de kungliga slotten utom rent fastighetsunderhåll, som finansieras av Statens fastighetsverk. Vidare betalas Husgerådskammarens underhåll och vård av de konstsamlingar och andra inventarier i de kungliga slotten som tillhör staten, men som disponeras av konungen, från anslaget.

Omfattande investeringar har gjorts för att förbättra säkerheten på Stockholms slott. De säkerhetshöjande åtgärderna medför ökade kostnader för drift, övervakning och underhåll. I tilläggsbudgeten för år 2002 har därför regeringen föreslagit att anslaget ökas med 3 000 000 kr. I tilläggsbudgeten har även en teknisk justering av pris- och löneomräkningen för år 2002 gjorts. Regeringen avser att återkomma till riksdagen i 2003 års vårproposition beträffande det ytterligare medelstillskott som kan behövas för de säkerhetshöjande åtgärderna.

För budgetåret 2004 beräknas anslaget uppgå till 89 497 000 kr.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

Regeringskansliet m.m.

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen i enlighet med regeringens förslag för budgetåret 2003 anvisar ett anslag 90:5 *Regeringskansliet m.m.* på 5 180 433 000 kr. Vidare föreslår utskottet att riksdagen avslår fyra motioner (m), (kd), (c) och (fp) där det föreslås att anslaget skall uppgå till lägre belopp. Utskottet föreslår också att riksdagen avslår motioner om ytterligare anslag till utrikesförvaltningen för innevarande budgetår, Expertgruppen för Studier i Offentlig Ekonomi (ESO), utrikesrepresentationens organisation, kompetens vid utlandsmyndigheterna, konsulärt bistånd, en särskild minister för den samlade minoritetspolitiken samt en djurskyddsminister.

Bakgrund

Regeringen föreslog i 2001 års ekonomiska vårproposition (prop. 2000/01:100) att ärenden om Sveriges representation i utlandet skulle föras över från utgiftsområde 5 Utrikesförvaltning och internationell samverkan till utgiftsområde 1 Rikets styrelse för att fullfölja ombildandet av Regeringskansliet till en myndighet. Ytterst syftade förslaget till att på ett mera ändamålsenligt sätt möjliggöra för Regeringskansliet att tillhandahålla ett effektivt och kompetent stöd för regeringen i dess uppgift att styra riket och förverkliga sin politik.

Utrikesutskottet ansåg förslaget motiverat. Även konstitutionsutskottet fann förslaget välgrundat och pekade särskilt på att det låg i linje med principen en myndighet–ett anslag. Konstitutionsutskottet framhöll det samtidigt som angeläget att utrikesfrågorna i största möjliga utsträckning ges en sammanhållen behandling och anförde att utskottet därför, i den mån det behövs, kommer att bereda utrikesutskottet tillfälle till yttrande vid beredning av budgetfrågor som berör utrikesförvaltningen (bet. 2000/01:KU23).

Propositionen

Regeringen föreslår att anslaget 90:6 *Regeringskansliet m.m.* skall uppgå till 5 180 433 000 kr budgetåret 2003.

Anslaget finansierar Regeringskansliets förvaltningskostnader, kommittéväsendet, andra utredningar m.m. Anslaget fördelas mellan Statsrådsberedningen (statsministerns kansli), de tio departementen, Regeringskansliets förvaltningsavdelning och gemensamma ändamål (hyror m.m.). Regeringskansliet, utlandsmyndigheterna och kommittéerna, hade vid utgången av år 2001 sammanlagt drygt 4 300 tjänstgörande. Av Regeringskansliets tjänstgörande var ca 140 personer (3,3 %) politiskt anställda.

Under första halvåret 2001 fokuserades verksamheten i Regeringskansliet på ordförandeskapet i EU:s ministerråd, vilket påverkat Regeringskansliets övriga resultat och verksamheter i förhållande till tidigare år. Under år 2001

har regeringen avgjort 10 521 regeringsärenden. Antalet diarieförda ärenden och handlingar totalt i Regeringskansliet minskar. Antalet regeringsärenden har, efter att ha minskat sedan 1998, ökat under år 2001. Däremot har antalet utredningsbetänkanden som publiceras i SOU-serien minskat. Även antalet interpellationssvar och frågesvar till riksdagen har, efter att ha ökat sedan 1997/98, minskat under år 2001.

Riksdagen beviljade för åren 2000 och 2001 Regeringskansliet 835 000 000 kr extra i förvaltningsanslag för att förbereda och genomföra Sveriges ordförandeskap i EU:s ministerråd. De extra tillförda medlen finansierade kostnaderna för mötesverksamheten i Sverige samt kostnaderna för de extra press-, informations- och kultursatsningarna. För åren 2000 och 2001 ingick dessa extra medel i fördelningen av Regeringskansliets anslag. Regeringskansliets anslag 90:5 *Regeringskansliet m.m.* och anslaget 5:1 *Utrikesförvaltningen* uppgick därmed för år 2000 till 4 467 000 000 kr och för år 2001 till 5 140 000 000 kr.

För budgetåret 2004 beräknas anslaget uppgå till 5 403 502 000 kr.

Motioner

Anslaget m.m.

I motion 2002/03:K367 (*delvis*) av Ingvar Svensson *m.fl. (kd)* föreslås en minskning av anslaget med 410 000 000 kr. I motionen framförs att regeringen haft problem att tydligt visa vilken den optimala dimensioneringen av Regeringskansliet är. Anslagen till området har ökat mycket kraftigt, delvis beroende på ordförandeskapet i EU under första halvåret 2001, men enbart ordförandeskapet kan inte förklara den totala resursökningen. Motionärerna pekar på att regeringen inte har avlämnat den aviserade analysen av Regeringskansliets dimensionering. Motionärerna menar vidare att det är viktigt att regeringen kan redovisa produktivitet och resultat för Regeringskansliet.

I motion 2002/03:K407 (*delvis*) av Per Unckel *m.fl. (m)* föreslås en minskning av anslaget med 540 000 000 kr. I motionen framförs att Regeringskansliet har expanderat de senaste åren, i synnerhet när det gäller de politiskt relaterade befattningarna. Det finns enligt motionärerna skäl att hålla tillbaka expansionen av Regeringskansliet. Samtidigt förordar motionärerna vissa omfördelningar inom anslaget. De menar bl.a. att Utrikesdepartementet bör tillföras 65 000 000 kr. Enligt motionärerna fordrar ett kraftfullt och framgångsrikt agerande inom ramen för EU en gedigen kompetens inom utrikesförvaltningen samt svensk diplomatisk närvaro i princip i hela Europa och Medelhavsområdet. Den snabba globaliseringen fordrar också ökad svensk diplomatisk närvaro i de utomeuropeiska industriländerna. Vidare bör en upplysningskampanj om kommunismens brott mot mänskligheten genomföras. Även i motion 2001/02:U343 *yrkande 2* av Göran Lennmarker *m.fl. (m)* från riksmötet 2001/02 yrkar motionärerna att riksdagen skall anvisa 65 000 000 kr mer än vad regeringen föreslår till utrikesförvaltningen.

I motion 2002/03:K430 (delvis) av Kerstin Lundgren m.fl. (c) föreslås en minskning av anslaget på 836 000 000 kr. Det pekas på att ordförandeskapsåret och de extrakostnader som detta medförde är förbi. Vidare menar motionärerna att tidigare sammanslagningar av departement borde ge minskade kostnader genom effektiviseringar.

I motion 2002/03:Fi232 yrkande 8 (delvis) av Lars Leijonborg m.fl. (fp) föreslås en minskning med 600 000 000 kr. Det pekas på att Regeringskansliet har vuxit kraftigt, särskilt vad gäller politiska tjänstemän. Motionärerna pekar på att en minskning av Regeringskansliet bör kunna genomföras eftersom ordförandeskapet i EU har avslutats och att samordningsvinster av sammanslagningen med utrikesförvaltningen bör kunna realiseras.

I motion 2002/03:K311 av Bo Könberg och Karin Pilsäter (fp) föreslås att riksdagen beslutar att de medel som anslås i budgeten skall användas för bl.a. fortsatt verksamhet vid Expertgruppen för Studier i Offentlig Ekonomi (ESO) av samma slag som hittills.

I motion 2002/03:K419 av Siv Holma och Elina Linna (v) föreslås att riksdagen begär att regeringen låter utreda möjligheterna att tillsätta en särskild minister för hela den samlade minoritetspolitiken.

I motion 2002/03:MJ490 av Maria Wetterstrand m.fl. (mp) föreslås att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en minister för hela den samlade minoritetspolitiken (yrkande 2).

Utrikesrepresentationens organisation

I motion 2002/03:U268 av Holger Gustafsson m.fl. (kd) föreslås att en utredning bör tillsättas för att utreda hur Sverige i ökad utsträckning kan dra nytta av den växande EU-diplomatin när det gäller samlokalisering och underlag för politiska beslut (yrkande 8). I samma motion anförs att det bör utredas om det på lång sikt kan upprättas eller samordnas fler nordiska ambassader med vissa gemensamma servicefunktioner (yrkande 7).

I motion 2002/03:U208 av Marietta de Pourbaix-Lundin m.fl. (m) föreslås att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen i det europeiska samarbetet skall arbeta för att EU-ländernas ambassader i andra EU-länder avskaffas.

I motion 2002/03:U297 av Lotta N Hedström (mp) anförs att en svensk ambassad bör öppnas i Afghanistan under den innevarande mandatperioden. Ambassadens uppgifter skulle enligt motionären vara att underlätta flyktingåtervändandet, att ge stöd till Svenska Afghanistankommitténs arbete i landet samt att stödja återuppbyggnadsarbetet under ett antal år framåt (yrkande 7).

Kompetens vid utlandsmyndigheterna

I motion 2002/03:U268 (kd) anförs att möjligheterna bör utredas att utse MR-attachéer vid de beskickningar där bevakning av MR-frågorna är av speciell betydelse (yrkande 4). Detsamma anförs i motionen gällande miljöattachéer (yrkande 5). Vidare bör enligt vad som anförs i motionen utredas hur svenska

handelsfrämjande organ kan integreras med vissa av Sveriges ambassader i utlandet (*yrkande 6*).

Konsulärt bistånd

I motion 2002/03:K403 av Ronny Olander m.fl. (s) föreslås att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om svenska medborgares behov av socialt bistånd vid besök utomlands. Motionärerna hänvisar till förslag som lagts fram i betänkandet Konsulärt bistånd till svenskar utomlands (SOU 2001:70). Förslagen går bl.a. ut på att utlandsmyndigheter som har många konsulära biståndsärenden med social och psykiatrisk problematik skall tillföras resurser i form av särskilt utbildad personal eller externt expertstöd samt att utlandsmyndigheterna skall ta hänsyn till behovet av kompetens inom området när man rekryterar personal.

Utrikesutskottets yttrande

När det gäller *anslagsrelaterade frågor* anför utskottet bl.a. följande. Bifall till motion 2002/03:K407 (*delvis*) (m) skulle få så omfattande konsekvenser jämfört med dagsläget att något sådant inte kan ifrågakomma. Utrikesutskottet menar därför att motionen bör avstyrkas. Utrikesutskottet konstaterar vidare att det i motion 2001/02:U343 *yrkande 2* (m) föreslås att utrikesförvaltningen tillförs ökade resurser för nu löpande budgetår. Enligt utrikesutskottets uppfattning är detta obehövligt, varför motionen bör avstyrkas.

I fråga om *utrikesrepresentationens organisation* konstaterar utrikesutskottet inledningsvis att EU-medlemskapet har inneburit ett ökat samarbete mellan medlemsländernas ambassader i stationeringsländerna. Det innebär regelbundna möten och utbyte av information, i vissa fall även konkret samarbete vad gäller rapportering. Detta är ett samarbete som den svenska utrikesförvaltningen har stor nytta av, i synnerhet i stater där den svenska utlandsmyndigheten har få utsända. Ökat samarbete kan också underlättas genom samlokalisering, och enligt vad utskottet har erfarit är det en fråga som fortlöpande diskuteras inom ramen för EU-samarbetet. Utrikesutskottet menar att den relevanta informationen i sammanhanget redan är tillgänglig och ser därför inget behov av att tillsätta en utredning i frågan. Det gäller även frågan om fler samlokaliseringar av ambassader med nordiska länder. Redan i dag sker samlokalisering med ett eller flera andra nordiska länder på ett antal stationeringsorter, och även nordiska konsulat samarbetar i många fall nära i konsulära och administrativa frågor och utnyttjar gemensamma lokaler. Utrikesutskottet ser positivt på detta och anser att möjligheten till samlokalisering med andra nordiska länder bör beaktas och utnyttjas när lämpligt tillfälle uppstår. Däremot ser utrikesutskottet inte något behov av att frågan skall bli föremål för särskild utredning. Mot bakgrund av det anförda menar utrikesutskottet att konstitutionsutskottet bör avstyrka motion 2002/03:U268 *yrkandena 7 och 8 (kd)*.

Vad gäller yrkandet 2002/03:U20 (m) att Sverige skall lägga ned ambassaderna i de övriga medlemsländerna inom EU vill utrikesutskottet framhålla att största delen av en ambassads verksamhet, vid sidan av frågor som rör EU, är av bilateral natur. Det gäller exempelvis främjande av svensk export och kultur, turistinformation, service och programläggning åt större svenska delegationer från såväl offentlig som privat sektor. Det finns enligt utrikesutskottets mening behov av att även dessa funktioner upprätthålls vid Sveriges ambassader i andra EU-medlemsstater. Mot bakgrund av det anförda menar utrikesutskottet således att konstitutionsutskottet bör avstyrka motionen.

Vad gäller öppnandet av nya ambassader konstaterar utrikesutskottet att det är regeringen som har att avgöra hur Sveriges utrikesrepresentation skall utformas inom ramen för de budgetmedel som riksdagen anslår, även om utskottet förordar att samråd sker i dessa frågor med utrikesutskottet. Utrikesutskottet konstaterar att regeringen under senare år fattat beslut både om att lägga ned ambassader i vissa stater och öppna nya ambassader i andra. Utrikesutskottet ser inte att det finns anledning att genom anslagsvillkor knutna till budgetbeslutet närmare föreskriva i vilka stater Sverige skall vara representerat utomlands. Det är därför utrikesutskottets uppfattning att det inte finns anledning för riksdagen att genom ett tillkännagivande delge regeringen någon särskild ståndpunkt i denna fråga. Mot bakgrund av det anförda menar utrikesutskottet således att konstitutionsutskottet bör avstyrka motion 2002/03:U297 yrkande 7 (mp).

Utrikesutskottet konstaterar beträffande frågor om *kompetens vid utlandsmyndigheterna* att de mänskliga rättigheterna redan utgör ett omfattande beredningsområde inom utrikesförvaltningen. Ambassaderna svarar för en kontinuerlig bevakning som varje år resulterar i ett stort antal rapporter. Utrikesdepartementets enhet för folkrätt, mänskliga rättigheter och traktaträtt bedriver vidare ett mycket viktigt arbete inom område i samråd med departementets politiska ledning. Även vad gäller miljöområdet kan utrikesutskottet konstatera att utrikesförvaltningens verksamhet på området är omfattande. Utrikesutskottet vill vidare framhålla att det även är en angelägen uppgift för hela den svenska utrikesrepresentationen att främja svensk export. Den handels- och exportfrämjande verksamheten inom utrikesförvaltningen är redan i dag omfattande och utförs i nära samarbete med Sveriges exportråd. Exportrådet får, med författningsstöd, även planera och leda exportfrämjande verksamhet inom utrikesrepresentationen. Utrikesutskottet ser sammanfattningsvis inget behov av att utreda de frågor som tas upp i motion 2002/03:U268 yrkandena 4, 5 och 6 (kd) och menar att konstitutionsutskottet därför bör avstyrka motionen i nu aktuella delar.

När det gäller *konsulärt bistånd* anför utrikesutskottet följande. Regeringen bemyndigade den 8 juni 2000 chefen för Utrikesdepartementet att tillsätta en kommitté för att se över lagen (1973:137) om ekonomiskt bistånd till svenska medborgare i utlandet m.m. Kommittén överlämnade sitt betänkande Konsulärt bistånd till svenskar i utlandet (SOU 2001:70) till regeringen i augusti 2001. Enligt vad utrikesutskottet har inhämtat är en proposition under bered-

ning i Regeringskansliet, vilken avses bli avlämnad till riksdagen under år 2003. Utrikesutskottet konstaterar att den regeringsberedning som motionärerna efterlyser redan är igångsatt. Vidare konstaterar utrikesutskottet att frågor kring det konsulära biståndets framtida utformning kommer att läggas fram i riksdagen för beslut och ser därför för närvarande inte skäl för något särskilt riksdagens tillkännagivande i frågan. Utrikesutskottet menar därför att konstitutionsutskottet bör avstyrka motion 2002/03:K403 (s).

Konstitutionsutskottets ställningstagande

Utskottet, som delar regeringens bedömning, tillstyrker regeringens förslag att anslaget 90:5 Regeringskansliet m.m. skall uppgå till 5 180 433 000 kr budgetåret 2003. I enlighet härmed avstyrker utskottet motionerna 2002/03:K407 (delvis) (m), 2002/03:K367 (delvis) (kd), 2002/03:K430 (delvis) (c) och 2002/03:Fi232 yrkande 8 (delvis) (fp), i vilka det föreslås att anslaget skall uppgå till lägre belopp.

Motion 2002/03:K311 (fp), i vilken föreslås att riksdagen beslutar att de medel som anslås i budgeten skall användas för bl.a. fortsatt verksamhet vid Expertgruppen för Studier i Offentlig Ekonomi (ESO) av samma slag som hittills, avstyrks.

I motion 2001/02:U343 yrkande 2 (m) föreslås att utrikesförvaltningen tillförs ökade resurser för nu löpande budgetår. Utskottet instämmer med utrikesutskottets bedömning att detta är obehövt och avstyrker därför motionen.

När det gäller frågorna om utrikesrepresentationens organisation ställer sig utskottet bakom vad utrikesutskottet har anfört. Motionerna 2002/03:U268 yrkandena 7 och 8 (kd), 2002/03:U208 (m) och 2002/03:U297 yrkande 7 (mp) avstyrks.

Även beträffande frågorna om kompetens vid utlandsmyndigheter instämmer utskottet i vad utrikesutskottet har anfört. Motion 2002/03:U268 yrkandena 4, 5 och 6 (kd) avstyrks.

Också vad gäller frågor om konsulärt bistånd ställer sig utskottet bakom vad utrikesutskottet har anfört. Motion 2002/03:K403 (s) avstyrks.

I motionerna 2002/03:K419 (v) och 2002/03:MJ490 yrkande 2 (mp) föreslås att det skall finnas en särskild minister för hela den samlade minoritetspolitiken respektive en särskild djurskyddsminister. Detta är emellertid frågor som det inte ankommer på riksdagen att besluta om. Motionerna avstyrks.

Stöd till politiska partier

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen i enlighet med regeringens förslag för budgetåret 2003 anvisar ett anslag 90:6 *Stöd till politiska partier* på 145 200 000 kr. Vidare föreslår utskottet att riksdagen avslår en motion (fp) där det föreslås att anslaget skall uppgå till ett lägre belopp.

Propositionen

Regeringen föreslår att anslaget 90:7 *Stöd till politiska partier* skall uppgå till 145 200 000 kr budgetåret 2003.

Enligt lagen (1972:625) om statligt stöd till politiska partier lämnas stöd dels som partistöd, dels som kanslistöd för ett år i taget räknat fr.o.m. den 15 oktober. Partistödet lämnas som mandatbidrag. Kanslistödet, som är avsett för partier som är företrädde i riksdagen, lämnas som grundstöd och tilläggsstöd. Nu gällande belopp fastställdes till sin nuvarande nivå år 1996.

För budgetåret 2004 beräknas anslaget uppgå till 145 200 000 kr.

Motioner

I motion 2002/03:Fi232 yrkande 8 (delvis) av Lars Leijonborg m.fl. (fp) föreslås en minskning av anslaget med 30 000 000 kr. Motionärerna menar att partiernas beroende av staten bör minska och att en viss minskning av statsstödet till partierna därför bör kunna ske.

Utskottets ställningstagande

Utskottet, som delar regeringens bedömning, tillstyrker regeringens förslag och avstyrker motion 2002/03:Fi232 yrkande 8 (delvis) (fp), i vilken det föreslås att anslaget skall uppgå till ett lägre belopp.

Expertgruppen för EU-frågor

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen i enlighet med regeringens förslag för budgetåret 2003 anvisar ett anslag 90:7 *Expertgruppen för EU-frågor* på 9 179 000 kr. Vidare föreslår utskottet att riksdagen avslår en motion (fp) där det föreslås att anslaget skall uppgå till ett lägre belopp.

Propositionen

Regeringen föreslår att anslaget 90:8 *Expertgruppen för EU-frågor* skall uppgå till 9 179 000 kr budgetåret 2003.

Verksamheten regleras i förordningen (2001:204) med instruktion för Expertgruppen för EU-frågor. Myndigheten har valt att arbeta under beteckningen Svenska institutet för europapolitiska studier (Sieps). Expertgruppens verksamhet syftar till att initiera och bedriva forskning, utvärdering och analys av EU:s politik inom områdena ekonomi och handel, statsvetenskap och juridik. Kansliet består av sju personer, varav tre forskare och en utredare.

Styrelsen har identifierat ett antal projekt som kommer att inledas under år 2002. I fråga om vissa av dessa projekt avser myndigheten att utlysa forskningsanslag som är sökbara för intresserade forskare. Exempel på forskningsprojekt som hittills startat är kompetensfördelningen inom Europeiska unionen, EG:s konkurrensrätt och kommissionens framtida roll. Kansliet har vidare initierat en kartläggning av pågående Europapolitisk forskning inom områdena ekonomi och handel, statsvetenskap och juridik.

För budgetåret 2004 beräknas anslaget uppgå till 9 382 000 kr.

Motioner

I motion 2002/03:Fi232 yrkande 8 (delvis) av Lars Leijonborg m.fl. (fp) föreslås en minskning av anslaget med 9 000 000 kr.

Utskottets ställningstagande

Utskottet, som delar regeringens bedömning, tillstyrker regeringens förslag och avstyrker motion 2002/03:Fi232 yrkande 8 (delvis) (fp), i vilken det föreslås att anslaget skall uppgå till ett lägre belopp.

Riksdagsförvaltningens årsredovisning för verksamhetsåret 2001

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen lägger årsredovisningen till handlingarna.

Redogörelsen

I redogörelse 2001/02:RS2 lämnas en redovisning för riksdagsförvaltningens verksamhet under verksamhetsåret 2000. Där lämnas uppgifter om organisation, ekonomi och personal, om stödet till beslutsprocessen, stödet till riksdagens ledamöter och anställda, information till allmänheten samt det internationella parlamentariska arbetet. Därtill finns en bilaga med redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser till riksdagsstyrelsen och riksdagsförvaltningen under år 2001.

Av redogörelsen framgår att verksamheten år 2001 kom att präglas av två yttre händelser, nämligen Sveriges ordförandeskap i EU och terrorishändelserna den 11 september i USA. Ordförandeskapet innebar att riksdagen stod värd för flera evenemang, bl.a. värdskapet för COSAC och det årliga EU-

talmansmötet. Terrorhändelserna ledde till att säkerhetsfrågor för riksdagen kom i fokus.

Omfattningen av verksamheten i kammare och utskott fortsätter att öka, liksom antalet motioner, skriftliga frågor och interpellationer. Plenitiden har ökat, särskilt för allmänpolitiska och särskilda debatter, liksom efterfrågan på information från riksdagen. När det gäller den internationella verksamheten startades ett utredningsarbete beträffande de internationella delegationerna och utskottens internationella kontakter. Utredningar och åtgärder har också gjorts på områden som rör ledamöternas resor och andra ersättningar.

Av den ekonomiska redovisningen framgår att av riksdagens totala anslag, exklusive stöd till politiska partier, förbrukades 1 020 000 000 kr. Jämfört med föregående år innebär detta att anslagsförbrukningen ökade med 6 %. Riksdagsförvaltningen tog vidare upp nya lån för sammanlagt 38 000 000 kr hos Riksgäldskontoret, vilket är en ökning med 26 %.

Bland höga kostnadsökningar under år 2001 nämns i skrivelsen ökade kostnader för bidraget till partigrupper med ca 10 000 000 kr och ökade arvodeskostnader med ca 11 000 000 kr. Inom förvaltningen ökade lönekostnaderna med ca 11 000 000 kr och IT-kostnaderna med 13 400 000 kr.

Internrevisionen har utförts av BDO Feinstein Revision AB. Därtill har Riksdagens revisorer granskat årsberättelsen för år 2001. Revisionsberättelserna är bifogade redogörelsen och av dessa framgår att enligt båda revisionsinstansernas uppfattning är årsredovisningen i allt väsentligt rättvisande.

Övrigt

Utskottet har den 19 november 2002 hållit en utfrågning där riksdagsdirektören Anders Forsberg, förvaltningschefen Kerstin Andersson och ekonomichefen Lena Uhlin lämnat information om bl.a. riksdagsförvaltningens årsredovisning för år 2001.

Utskottets ställningstagande

Utskottet, som med tillfredsställelse noterar riksdagsförvaltningens arbete med mål- och resultatstyrning, föreslår att riksdagen lägger redogörelse 2000/01:RS2 till handlingarna.

Övrigt

Sammanhållet ombudsmannainstitut

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen med hänvisning till pågående utredningsarbete avslår två motioner (m) om ett sammanhållet ombudsmannainstitut.

Bakgrund

I Sverige finns i dag lagstiftning mot diskriminering i arbetslivet i fyra olika lagar – jämställdhetslagen (1991:433), lagen (1999:130) om åtgärder mot etnisk diskriminering i arbetslivet, lagen (1999:132) om förbud mot diskriminering i arbetslivet av personer med funktionshinder och lagen (1999:133) om förbud mot diskriminering i arbetslivet på grund av sexuell läggning samt lagen (2001:1286) om likabehandling av studenter i högskolan. Den sistnämnda lagen har till ändamål att på högskoleområdet främja lika rättigheter för studenter och sökande och att motverka diskriminering på grund av könstillhörighet, etnisk tillhörighet, sexuell läggning och funktionshinder. Jämställdhetsombudsmannen, Ombudsmannen mot etnisk diskriminering, Handikappombudsmannen och Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning utövar tillsyn över dessa lagar.

Motioner

I motion 2002/03:A364 av Anders G Hökmark m.fl. (m) föreslås att riksdagen beslutar att uppföra ett nytt utgiftsområde 14 politikområde 23:Ny Ombudsmannen mot diskriminering och anvisar för år 2003 53 388 000 kr i enlighet med vad som anförs i motionen (*yrkande 23*). Motionärerna föreslår att de fyra ombudsmän som har i uppdrag att utöva tillsyn över diskriminering i arbetslivet slås ihop till en gemensam myndighet. Under utgiftsområde 14 slopas därmed anslagen 23:7 Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning samt 24:1 Jämställdhetsombudsmannen. Under utgiftsområde 8 slopas Ombudsmannen mot etnisk diskriminering och under utgiftsområde 9 Handikappombudsmannen. Förslaget innebär också enligt motionärerna att Jämställdhetsnämnden och Nämnden mot diskriminering läggs samman med varandra.

I motion 2002/03:Sf378 av Sten Tolgfors m.fl. (m) föreslås att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Ombudsmannen mot etnisk diskriminering överförs till utgiftsområde 14 (*yrkande 6*).

Tidigare behandling

Frågan om en samlad ombudsmannamyndighet behandlades hösten 2000 (bet. 2000/01:KU3). Utskottet framhöll i sin bedömning inledningsvis den särställ-

ning som Riksdagens ombudsmän har. Utskottet ansåg inte att det fanns någon anledning att ifrågasätta JO:s ställning och verksamhet.

När det gällde frågan om att föra ihop de ombudsmän som är underställda regeringen till en ombudsmannaorganisation ansåg utskottet att tiden nu var mogen att utreda frågan. Enligt utskottet borde således en utredning tillsättas med uppgift att undersöka om det finns förutsättningar för att slå samman några av eller samtliga dessa ombudsmannainstitutioner till en institution. Frågan om huvudmannskapet för dessa ombudsmän måste, enligt utskottet, ses i ljuset av de uppgifter ombudsmännen tilldelas. Vad utskottet anfört gavs regeringen till känna (rskr. 2000/01:33–35).

Utredning om en sammanhållen diskrimineringslagstiftning

Regeringen har den 31 januari 2002 beslutat tillkalla en parlamentarisk kommitté med uppdrag att bl.a. överväga en gemensam lagstiftning mot diskriminering som omfattar alla eller flertalet diskrimineringsgrunder och samhällsområden. Kommittén skall också ha i uppdrag att se över ansvarsområden och uppgifter för Jämställdhetsombudsmannen, Ombudsmannen mot etnisk diskriminering, Handikappombudsmannen och Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning samt överväga en samordning eller sammanslagning av samtliga dessa ombudsmän samt om den eller de framtida ombudsmannainstitutioner som föreslås skall vara underställda regeringen eller riksdagen. Kommittén skall redovisa uppdraget senast den 1 december 2004.

Utskottets ställningstagande

I motionerna 2002/03:A364 och 2002/03:Sf378 (m) behandlas frågor om samordning eller sammanslagning av ombudsmän som är underställda regeringen. Utskottet, som noterar att regeringen har tillsatt en parlamentariskt sammansatt kommitté med uppgift att bl.a. överväga dessa frågor, anser att resultatet av detta utredningsarbete bör avvaktas. Mot den anförda bakgrunden avstyrks motionerna 2002/03:A364 och 2002/03:Sf378.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges inom parentes vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Utrikesrepresentationens organisation (punkt 5)

av Ingvar Svensson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 1 om att regeringen bör utreda vilka möjligheter till samverkan som kan finnas med nordiska länder och EU-medlemsländer vad gäller utlandsmyndigheter. Därmed bifaller riksdagen motion 2002/03:U268 yrkandena 7 och 8.

Ställningstagande

De fem nordiska ambassaderna inom anläggningen i Berlin inklusive det gemensamma huset för utställningar, konferenser och viseringskansli har gett Sverige en uppmärksamhet som vi aldrig skulle kunnat uppnå ensamma. Därtill kommer att Sverige fått faciliteter som vi inte skulle haft råd att ordna själva. Min bedömning är att satsningen i Berlin är lyckosam, och jag menar att regeringen bör utreda om fler s.k. nordiska ambassader på lång sikt kan upprättas eller samordnas i världen.

Inom EU växer ett ökat samarbete kring diplomatin fram. Framför allt är det kommissionens kapacitet och resurser som en diplomatisk aktör utanför Europa som diskuteras. Då EG-kommissionen förbättrar sin förmåga att göra viktiga analyser och landrapporter, samt ökar sin representativa roll, bör det finnas möjligheter för Sverige som EU-medlem att dra nytta av detta. Det handlar inte om att EG-kommissionen på något sätt skall ersätta det nationella behovet av bilaterala diplomatiska relationer, men däremot kan Sverige ännu mera dra nytta av rapporter som skrivs inom EU och utnyttja EU-kontor i de länder där Sverige i dag saknar representation. I framtiden kan det bli tal om att slå ihop ambassader mellan EU-medlemmar i stil med den fysiska integrationen av de nordiska ambassaderna i Berlin. Regeringen bör utreda hur Sverige i ökad utsträckning kan dra nytta av EU-diplomatin.

2. Kompetens vid utlandsmyndigheter (punkt 6)

av Ingvar Svensson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 2 om att utreda möjligheterna att tillsätta MR-attachéer respektive miljöattachéer vid utrikesrepresentationer där MR-frågor respektive miljöfrågor är av speciell betydelse samt möjligheterna att integrera handelsfrämjande organ med ambassaderna. Därmed bifaller riksdagen motion 2002/03:U268 yrkandena 4–6.

Ställningstagande

Kristdemokraterna anser att det är av största vikt att främjandet av mänskliga rättigheter genomsyrar hela den utrikespolitiska verksamheten. Därför räcker det inte med att skriva vackra ord i handlingsprogram, utan det skrivna måste även praktiseras inom utlandsmyndigheterna. Inom det militära och säkerhetspolitiska området har man på vissa strategiskt valda ambassader placerat militärattachéer för att främja viktiga säkerhetspolitiska relationer med andra stater samt för att följa utvecklingen på plats i viktiga regioner. På ett liknande sätt bör Sverige även ha MR-attachéer utplacerade på viktiga och strategiskt valda ambassader, dvs. där det anses som särskilt nödvändigt för att följa utvecklingen kring de mänskliga rättigheterna. Detta skulle främja bevakningen i specifika regioner samt underlätta samarbetet med svenska internationella företag och svenska frivilligorganisationer på plats, liksom samarbetet och koordineringen med internationella organ och organisationer. Jag föreslår att riksdagen begär att regeringen utreder förutsättningarna för att utse MR-attachéer.

Lika viktigt som att förbättra svenska utrikesförvaltningens bevakning, kompetens och externa samarbetsmöjligheter för mänskliga rättigheter är det att bevaka globala miljöfrågor. På ett liknande sätt som MR-attachéer kan inrättas vid lämpliga ambassader kan även miljöattachéer inrättas. Detta är särskilt viktigt i ofta utsatta naturkatastrofområden, i regioner där miljöförstöringen är extremt påtaglig eller där stora internationella insatser görs för miljösäkerhet. Jag föreslår att riksdagen begär att regeringen utreder förutsättningarna för att utse miljöattachéer.

Under åren 1991–94 genomfördes en sammanslagning av utrikesmyndigheterna och biståndsverksamheten. Så kallade biståndsbassader upprättades. På ett liknande sätt anser jag att regeringen bör se över möjligheterna att integrera den handels- och exportfrämjande verksamheten med utrikesförvaltningen. Med många länder och regioner är den dominerande verksamheten i utrikesrelationerna främst det ekonomiska samarbetet, och utrikesrepresentationen handlar i mångt och mycket om att främja svenska handels- och exportintressen. Det sker ibland ett dubbelarbete mellan Sveriges ambassader utomlands och t.ex. olika handelskammare och exportråd. Jag anser att möj-

Fel! Okänt namn på dokumentegenskap.:Fel! Okänt namn på dokumentegenskap.Fel! Okänt namn på dokumentegenskap. RESERVATIONER

ligheterna att mer integrera svenska handelsfrämjande organ med ambassaderna, för att ytterligare främja en samordnad utrikespolitik, bör utredas. Detta gäller framför allt i ekonomiskt starka nationer samt i länder där bistånds- och handelspolitiken i ökad utsträckning bör samordnas.

Särskilda yttranden

Utskottets beredning av ärendet har föranlett följande särskilda yttranden. I rubriken anges inom parentes vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

Anslagsfördelningen inom utgiftsområde 1 (punkt 1)

av Per Unckel (m), Henrik S Järrel (m) och Nils Fredrik Aurelius (m).

Konstitutionsutskottet har under beredningen av detta betänkande arbetat under förutsättningen att en riksdagsmajoritet bestående av socialdemokrater, vänsterpartister och miljöpartister den 4 december 2002 kommer att fastställa ekonomiska ramar för de olika utgiftsområdena i den statliga budgeten och en beräkning av statens inkomster avseende 2003 samt besluta om preliminära utgiftstak för år 2004.

Moderata samlingspartiet har i parti- och kommittémotioner förordat en annan inriktning av den ekonomiska politiken och budgetpolitiken. Ett övergripande mål för den ekonomiska politiken bör vara att möjliggöra ökad tillväxt. Då måste utgiftskvoten sänkas. För detta krävs bl.a. en moderniserad arbetsmarknad, avregleringar, sänkta skatter och lägre offentliga utgifter. Antalet sjukskrivna och förtidspensionerade måste minskas genom att sjukvård och rehabilitering förbättras.

Våra förslag syftar också till att skapa förutsättningar för ett ekonomiskt, kulturellt och socialt växande Sverige. Vi vill satsa på en utbildning som ger alla större möjligheter till ett rikare liv. Genom en större enskild sektor och ett starkare civilt samhälle kan både företag och människor växa. Ännu fler kan komma in på den ordinarie arbetsmarknaden. Den sociala tryggheten ökar också i andra bemärkelser genom att hushållen får en större ekonomisk självständighet. Friheten att välja bidrar både till mångfald, en bättre kvalitet och en större trygghet. De enskilda människorna får ett större inflytande över sina liv.

Vi har föreslagit en långtgående växling från subventioner och bidrag till omfattande skattesänkningar för alla, främst låg- och medelinkomsttagare. Samtidigt värnar vi de människor som är i störst behov av gemensamma insatser och som har små eller inga möjligheter att påverka sin egen situation. Vi slår också fast att det allmänna skall tillföras resurser för att på ett tillfredsställande sätt kunna genomföra de uppgifter som måste vara gemensamma. Avsevärda resurser tillförs till exempel för att bryta den ökade sjukfrånvaron och de ökande förtidspensioneringarna.

Vårt budgetalternativ – med våra förslag till utgiftstak, anslagsfördelning och skatteförändringar – bör ses som en helhet där inte någon eller några delar kan brytas ut och behandlas isolerat från de andra. Om riksdagens majoritet den 4 december beslutar om ramar för de olika utgiftsområdena i enlighet med finansutskottets förslag och därmed väljer en annan inriktning av politi-

ken, deltar vi inte i det nu aktuella beslutet om anslagsfördelning inom utgiftsområde 1.

När det gäller anslaget 27:2 *Presstödet* föreslår vi i kommittémotion K406 att riksdagen anslår 209 029 000 kr för budgetåret 2003 (yrkande 1). Detta innebär en minskning i förhållande till regeringens förslag med 300 miljoner kronor. Enligt vår mening visar erfarenheterna hittills att stödet till stor del har använts för att täcka tidningarnas löpande utgifter i stället för till nödvändiga rationaliseringar. Tidningarna har enligt vår mening anpassat sig efter och blivit beroende av presstödet i stället för att åtgärda de ekonomiska problemen. Vi menar vidare att konkurrensvillkoren gentemot tidningar utan presstödsnedvids.

Beträffande anslagen 27:4 *Radio- och TV-verket* och 27:5 *Granskningsnämnden för radio och TV* föreslår vi i kommittémotion K425 att riksdagen anslår 10 676 000 kr respektive 7 544 000 kr för budgetåret 2003 (yrkandena 4 och 5). Vi anser att reformeringen av den kommersiella lokalradion sker på ett sätt som inte är acceptabelt i ett samhälle som värnar yttrandefriheten och motsätter oss därför de ökningar av anslagen som regeringen föreslår.

Frågorna kring anslaget 90:5 *Regeringskansliet m.m.* behandlar vi i kommittémotion K407. Det finns enligt vår mening skäl att hålla tillbaka expansionen av Regeringskansliet. Det finns också skäl att genomföra en särskild upplysningskampanj om kommunismens brott mot mänskligheten, och för detta ändamål bör 10 miljoner kronor anslås år 2003, och anslaget bör ligga kvar även för 2004 och 2005. En utgångspunkt för vårt budgetförslag är dessutom att vi anser att utrikesförvaltningen skall återföras till utgiftsområde 5. Den frågan kan riksdagen emellertid inte ta ställning till förrän i samband med 2003 års ekonomiska vårproposition. Därutöver anser vi att den del av anslaget som avser utrikesförvaltningen skall förstärkas med 65 miljoner kronor utöver det som ligger i regeringens förslag. Sammantaget menar vi att anslaget till Regeringskansliet skall minskas med 540 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag. I motion K311 föreslås att riksdagen beslutar att de medel som anslås i budgeten skall användas för bl.a. fortsatt verksamhet vid Expertgruppen för Studier i Offentlig Ekonomi (ESO) av samma slag som hittills. Av Göran Perssons regeringsförklaring framgår att ESO läggs ned. Expertgruppen har under många år gjort sig känd för att presentera rapporter som stått fria från partipolitiska hänsyn. Inte sällan har ESO pekat på obehagliga sanningar om svensk ekonomi. Om ESO försvinner får riksdagens ledamöter sämre underlag för att bedöma samhällsfrågor och fatta beslut. Vi anser därför att det är angeläget att ESO får fortsätta sin verksamhet på samma sätt som hittills.

Beträffande anslaget 90:6 *Stöd till politiska partier* anser vi att partistödet bör avvecklas i två steg. Från och med år 2004 bör det minskas till hälften av det nuvarande anslaget och år 2005 bör stödet avvecklas helt.

Anslagsfördelningen inom utgiftsområde 1 (punkt 1)

av Helena Bargholtz (fp) och Tobias Krantz (fp).

Folkpartiet liberalernas budgetförslag för år 2003 innebär i sina huvuddrag sänkta skatter på arbete och företagande som syftar till att uppnå en långsiktig och uthållig tillväxt. Det syftar också till en mera rättvis skattepolitik för bl.a. barnfamiljer. Våra utgiftsökningar avser främst bistånd, utbildning, vård och omsorg, förbättringar för handikappade, åtgärder mot ohälsan samt satsningar på miljö och rättssäkerhet.

Vårt förslag till utgiftsram för utgiftsområde 1 har emellertid avstyrkts av finansutskottet i budgetprocessens första steg. Då Folkpartiets budgetförslag är en helhet är det inte meningsfullt att delta i fördelningen på anslag inom utgiftsområde 1. I det följande redovisas i sammanfattning innehållet i vårt budgetförslag för utgiftsområde 1.

Folkpartiet liberalerna föreslår i partimotion Fi232 besparingar på anslaget 27:2 *Presstöd* med 420 000 000 kr. Presstödet har sedan ett trettiotal år tillbaka i stort sett samma inriktning, men det snedvrider enligt vår mening konkurrensen. Dessutom har medielandskapet förändrats påtagligt under de senaste åren, och nya typer av tidningar tillkommer ständigt. Mot bakgrund av att detta innebär en helt ny situation än vad som rådde när presstödet infördes kan stödet begränsas. Pressen bör fungera utan statliga bidrag. Vidare föreslås i partimotion Fi 232 besparingar på anslaget 27:4 *Radio- och TV-verket* med 5 000 000 kr.

Vidare föreslås i partimotion Fi232 att anslaget 90:5 *Regeringskansliet m.m.* för år 2003 skall sänkas med 600 000 000 kr i förhållande till regeringens förslag. Enligt vår mening har Regeringskansliet under den socialdemokratiska regeringens tid vuxit sig alltför stort. Det finns enligt vår mening ingenting som motiverar den nuvarande storleken, varför besparingar bör kunna ske på anslaget. Dessutom bör de samordningsvinster som sammanläggningen med utrikesförvaltningen medför utnyttjas. I motion K311 föreslås att riksdagen beslutar att de medel som anslås i budgeten skall användas för bl.a. fortsatt verksamhet vid Expertgruppen för Studier i Offentlig Ekonomi (ESO) av samma slag som hittills. Av Göran Perssons regeringsförklaring framgår att ESO läggs ned. Expertgruppen har under många år gjort sig känd för att presentera rapporter som stått fria från partipolitiska hänsyn. Inte sällan har ESO pekat på obehagliga sanningar om svensk ekonomi. Om ESO försvinner får riksdagens ledamöter sämre underlag för att bedöma samhällsfrågor och fatta beslut. Vi anser därför att det är angeläget att ESO får fortsätta sin verksamhet på samma sätt som hittills.

Folkpartiet liberalerna föreslår vidare i partimotionen att anslaget 90:6 *Stöd till politiska partier* minskas med 30 000 000 kr för år 2003. Partiernas beroende av offentliga medel bör på sikt begränsas. En viss minskning av partistödet är därför enligt vår mening motiverad.

I partimotionen föreslår vi också att anslaget 90:7 *Expertgruppen för EU-frågor* skall sänkas med 9 000 000 kr i förhållande till regeringens förslag. Vi

menar att detta utgör en form av styrd forskning som inte bör förekomma. I stället bör mer pengar satsas på den ordinarie forskningen.

Anslagsfördelningen inom utgiftsområde 1 (punkt 1)

av Ingvar Svensson (kd).

Konstitutionsutskottet har under beredningen av detta betänkande arbetat under förutsättningen att en riksdagsmajoritet bestående av socialdemokrater, vänsterpartister och miljöpartister den 4 december 2002 kommer att fastställa ekonomiska ramar för de olika utgiftsområdena i den statliga budgeten och en beräkning av statens inkomster avseende 2003 samt besluta om preliminära utgiftstak för år 2004.

Kristdemokraterna har i parti- och kommittémotioner förordat en annan inriktning av den ekonomiska politiken och budgetpolitiken.

Vårt budgetalternativ – med våra förslag till utgiftstak, anslagsfördelning och skatteförändringar – bör ses som en helhet där inte någon eller några delar kan brytas ut och behandlas isolerat från de andra. Om riksdagens majoritet den 4 december beslutar om ramar för de olika utgiftsområdena i enlighet med finansutskottets förslag och därmed väljer en annan inriktning av politiken, deltar vi inte i det nu aktuella beslutet om anslagsfördelning inom utgiftsområde 1.

När det gäller anslagsfördelningen inom utgiftsområde 1 har vi i kommittémotion K367 föreslagit att anslaget 27:2 *Presstöd* skall minskas med 75 000 000 kr jämfört med regeringens förslag. Vi anser att presstödet har och har haft stor betydelse för den publicistiska mångfalden, och vi är positiva till regelförändringar som kan underlätta rationaliseringar och därmed på sikt minska beroendet av presstödet. Medielandskapets snabba förändring kommer dock att leda till fortsatta strukturförändringar inom tidningsbranschen, och det är därför att förvänta att antalet stödtidningar successivt minskar.

I kommittémotion K367 har vi vidare föreslagit en minskning av anslaget 46:3 *Datainspektionen* med 6 000 000 kr i förhållande till regeringens förslag. Vi menar att en sådan minskning av anslaget till Datainspektionen bör göras i avvaktan på att målen för Datainspektionens verksamhet tydliggörs.

När det gäller anslaget 90:5 *Regeringskansliet m.m.* föreslår Kristdemokraterna i samma kommittémotion en minskning med 410 000 000 kr jämfört med regeringens förslag. Regeringen har haft problem att tydligt visa vilken den optimala dimensioneringen av Regeringskansliet är. Anslagen till området har ökat mycket kraftigt, delvis beroende på ordförandeskapet i EU under första halvåret 2001, men enbart ordförandeskapet kan inte förklara den totala resursökningen. Det är viktigt att regeringen kan redovisa produktivitet och resultat för Regeringskansliet. I motion K311 föreslås att riksdagen beslutar att de medel som anslås i budgeten skall användas för bl.a. fortsatt verksamhet vid Expertgruppen för Studier i Offentlig Ekonomi (ESO) av samma slag som hittills. Av Göran Perssons regeringsförklaring framgår att ESO läggs ned. Expertgruppen har under många år gjort sig känd för att presentera rapporter som stått fria från partipolitiska hänsyn. Inte sällan har ESO pekat på

obehagliga sanningar om svensk ekonomi. Om ESO försvinner får riksdagens ledamöter sämre underlag för att bedöma samhällsfrågor och fatta beslut. Vi anser därför att det är angeläget att ESO får fortsätta sin verksamhet på samma sätt som hittills.

Anslagsfördelningen inom utgiftsområde 1 (punkt 1)

av Kerstin Lundgren (c).

Konstitutionsutskottet har under beredningen av detta betänkande arbetat under förutsättningen att en riksdagsmajoritet bestående av socialdemokrater, vänsterpartister och miljöpartister den 4 december 2002 kommer att fastställa ekonomiska ramar för de olika utgiftsområdena i den statliga budgeten och en beräkning av statens inkomster avseende 2003 samt besluta om preliminära utgiftstak för år 2004.

Centerpartiet har i parti- och kommittémotioner förordat en annan inriktning av den ekonomiska politiken och budgetpolitiken.

Vårt budgetalternativ – med våra förslag till utgiftstak, anslagsfördelning och skatteförändringar – bör ses som en helhet där inte någon eller några delar kan brytas ut och behandlas isolerat från de andra. Om riksdagens majoritet den 4 december beslutar om ramar för de olika utgiftsområdena i enlighet med finansutskottets förslag och därmed väljer en annan inriktning av politiken, deltar vi inte i det nu aktuella beslutet om anslagsfördelning inom utgiftsområde 1.

I kommittémotion K430 lyfter vi fram att mångfalden inom tidningsvärlden i dag till stor del tryggas genom presstödet som garanterar många andratidningars existens. Dagens situation för tidningarna bör leda till att det befintliga presstödet förenas med särskilda insatser för att underlätta för tidningsföretag att utveckla teknik och arbetsformer för att vara med på den digitala mediemarknaden och möta framtida krav. Regeringens förslag att minska presstödet anslagsnivå med 1 000 000 kr är Centerpartiet följaktligen emot.

Regeringen föreslår att anslaget till Radio- och TV-verket skall uppgå till 11 676 000 kr budgetåret 2003, vilket innebär en höjning av anslaget. Med hänsyn till de godkända resultat som verket uppvisar när det gäller att främja möjligheterna till mångfald inom radio och television, anser vi emellertid inte att den höjning av anslaget som föreslås är nödvändig. Vi föreslår därför i vår kommittémotion K430 en minskning av anslaget 27:4 *Radio- och TV-verket* med 2 000 000 kr. Det innebär att vi förordar att anslaget skall anvisas 9 676 000 kr budgetåret 2003.

När det gäller anslaget 90:5 *Regeringskansliet m.m.* föreslår vi i kommittémotion K430 att riksdagen anslår 4 344 433 000 kr för budgetåret 2003. Detta innebär en minskning i förhållande till regeringens förslag med 836 000 000 kr. Anslagsnivån på Regeringskansliet fortsätter att ligga på en orimligt hög nivå trots att EU-ordförandeskapsåret sedan lång tid är förbi med de extrakostnader som detta medförde. De tidigare sammanslagningarna av departement borde ge minskade kostnader genom effektiviseringar under den

kommande treårsperioden. Det är även nödvändigt och fullt genomförbart med allmänna besparingar inom Regeringskansliet, särskilt nu när ordförandeskapets tid är förbi. I motion K311 föreslås att riksdagen beslutar att de medel som anslås i budgeten skall användas för bl.a. fortsatt verksamhet vid Expertgruppen för Studier i Offentlig Ekonomi (ESO) av samma slag som hittills. Av Göran Perssons regeringsförklaring framgår att ESO läggs ned. Expertgruppen har under många år gjort sig känd för att presentera rapporter som stått fria från partipolitiska hänsyn. Inte sällan har ESO pekat på obehagliga sanningar om svensk ekonomi. Om ESO försvinner får riksdagens ledamöter sämre underlag för att bedöma samhällsfrågor och fatta beslut. Vi anser därför att det är angeläget att ESO får fortsätta sin verksamhet på samma sätt som hittills.

Svensk ambassad i Afghanistan (punkt 1)

av Gustav Fridolin (mp).

Afghanistan är drabbat av stora svårigheter vad gäller flyktingar både inom och utanför landet.

Behoven under de kommande tio åren inne i Afghanistan och i omgivande gränsområden av allmän livsmedelssäkerhet, utbildning och hälsa samt såklart flyktingåtervändande är stora. Den största utmaningen ligger i utformningen av och makten över den civila administrationens ny- och återuppbyggnad. Den skall givetvis ledas av afghanerna själva, men samtidigt finns en medvetenhet om behovet av internationellt beskydd, kunskapsöverföring och handledning för det ändamålet.

För att kunna klara av den nya situationen och hålla uppe utbildningskvaliteten vid de skolor som stöds av Svenska Afghankommittén behövs 1 200 nya lärare.

Afghanistan är ett av de sista länder i världen där polio fortfarande förekommer, varför vaccinationsprogram mot polio och även andra sjukdomar har hög prioritet.

I färskna rapporter från hjälporganisationerna kan man utläsa att det endast är 10 % av den bevattningsbara åkerarealen som är uppodlad i de områden som omger Kabul. Att snabbt få i gång ett långsiktigt hållbart jordbruk i stor och liten skala är enligt min mening den främsta och egentligen enda överlevnadsgarantin.

Mot den anförda bakgrunden vore det önskvärt att närmare överväga inrättandet av en svensk ambassad i Afghanistan under mandatperioden. En sådan ambassad skulle aktivt kunna stödja flyktingåtervändandet, Svenska Afghankommitténs arbete och det allmänna återuppbyggnadsarbetet under ett antal år framöver.

Djurskyddsminister (punkt 8)

av Gustav Fridolin (mp).

Det saknas i dag en samlad kraft när det gäller djurens rättigheter i stort. I partimotion MJ490 föreslår Miljöpartiet därför att det skall finnas en särskild djurskyddsminister. Jag är dock medveten om att detta är en fråga som riksdagen inte råder över. Men med en särskild djurskyddsminister skulle djurskyddsfrågan kunna få den tyngd den förtjänar i regeringen och regeringsarbetet.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

2002/03:1 Budgetpropositionen

Utgiftsområde 1 – yrk. 1. Regeringen föreslår att riksdagen för budgetåret 2003 anvisar anslagen under utgiftsområde 1 Rikets styrelse, såvitt avser anslag som står till regeringens disposition enligt följande uppställning (se prop.)

Utgiftsområde 1 – yrk. 2. Riksdagsstyrelsen föreslår att riksdagen antar riksdagsstyrelsens förslag till lag om ändring i lagen (1999:1209) om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen.

Utgiftsområde 1 – yrk. 3. Riksdagsstyrelsen föreslår att riksdagen godkänner förslaget till investeringsplan för riksdagsförvaltningen för perioden 2003–2004 (avsnitten 7.7.2, 7.7.3).

Utgiftsområde 1 – yrk. 4. Riksdagsstyrelsen föreslår att riksdagen bemyndigar riksdagsförvaltningen att under 2003 för ramanslaget 90:4 Riksdagens fastigheter ingå ekonomiska förpliktelser avseende reparationer på riksdagens fastigheter som inklusive tidigare åtaganden medför utgifter på högst 25 000 000 kr under 2004 (avsnitt 7.7.3).

Utgiftsområde 1 – yrk. 5. Riksdagsstyrelsen föreslår att riksdagen bemyndigar riksdagsförvaltningen att för 2003 besluta om lån i Riksgäldskontoret för investeringar som används i riksdagens verksamhet intill ett belopp av 100 000 000 kr (avsnitt 7.7.2).

Utgiftsområde 1 – yrk. 6. Riksdagsstyrelsen föreslår att riksdagen bemyndigar riksdagsförvaltningen att för 2003 besluta om lån i Riksgäldskontoret för investeringar i fastigheter och tekniska anläggningar intill ett belopp av 250 000 000 kr (avsnitt 7.7.3).

Utgiftsområde 1 – yrk. 7. Riksdagsstyrelsen föreslår att riksdagen för budgetåret 2003 anvisar anslagen under utgiftsområde 1 Rikets styrelse, såvitt avser anslag som är avsedda för riksdagen eller dess myndigheter, enligt följande uppställning (se prop.).

Utgiftsområde 17 – yrk. 3. Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till ändring i radio- och TV-lagen (1986:844).

Redogörelse

2001/02:RS2 Riksdagsförvaltningens årsredovisning för verksamhetsåret 2001.

Motioner från allmänna motionstiden 2002

2002/03:K311 av Bo Könberg och Karin Pilsäter (fp):

Riksdagen beslutar som villkor för anslaget Regeringskansliet m.m. (utgiftsområde 1) att medel skall användas för fortsatt verksamhet vid ESO av samma slag som hittills.

2002/03:K367 av Ingvar Svensson m.fl. (kd):

Riksdagen anvisar med följande ändring i förhållande till regeringens förslag anslagen för år 2003 under utgiftsområde 1 Rikets styrelse enligt uppställning:

2002/03:K403 av Ronny Olander m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om svenska medborgares behov av socialt bistånd vid besök utomlands.

2002/03:K406 av Per Unckel m.fl. (m):

1. Riksdagen anvisar i enlighet med vad som anförs i motionen till utgiftsområde 1, anslag 27:2 Presstödet för budgetåret 2003 209 029 000 kr.
4. Riksdagen anvisar i enlighet med vad som anförs i motionen till utgiftsområde 1, anslag 27:4 Radio- och TV-verket för budgetåret 2003 10 676 000 kr.
5. Riksdagen anvisar i enlighet med vad som anförs i motionen till utgiftsområde 1, anslag 27:5 Granskningsnämnden för radio och TV för budgetåret 2003 7 549 000 kr.

2002/03:K407 av Per Unckel m.fl. (m):

Riksdagen anvisar i enlighet med vad som anförs i motionen till utgiftsområde 1, anslag 90:6 Regeringskansliet för budgetåret 2003 4 640 433 000 kr.

2002/03:K419 av Siv Holma och Elina Linna (v):

Riksdagen begär att regeringen låter utreda möjligheterna att tillsätta en särskild minister för hela den samlade minoritetspolitiken.

2002/03:K430 av Kerstin Lundgren m.fl. (c):

Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 1 Rikets styrelse enligt följande uppställning:

2002/03:Fi232 av Lars Leijonborg m.fl. (fp):

8. Riksdagen anvisar för budgetåret 2003 anslagen under utgiftsområde 1 Rikets styrelse enligt uppställningen i tabell 9.

2002/03:U208 av Marietta de Pourbaix-Lundin (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen i det europeiska samarbetet skall arbeta för att EU-ländernas ambassader i andra EU-länder avskaffas.

2002/03:U268 av Holger Gustafsson m.fl. (kd):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utreda möjligheterna att tillsätta MR-attachéer vid de utrikesrepresentationer där bevakning av MR-frågorna är av speciell betydelse.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utreda möjligheterna att tillsätta miljöattachéer vid de utrikesrepresentationer där miljöfrågorna är av speciell betydelse.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utreda hur svenska handelsfrämjande organ kan integreras med vissa av Sveriges ambassader i utlandet.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utreda om det på lång sikt kan upprättas eller samordnas fler s.k. nordiska ambassader med vissa gemensamma servicefunktioner.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en utredning av hur Sverige i ökad utsträckning kan dra nytta av den växande EU-diplomatin med samlokalisering och underlag för politiska beslut.

2002/03:U297 av Lotta N Hedström (mp):

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att under mandatperioden öppna en svensk ambassad i Afghanistan för bl.a. koordination av biståndsinsatser, underlättning av SAK:s roll m.m.

2002/03:Sf378 av Sten Tolgfors m.fl. (m):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Ombudsmannen mot diskriminering överförs till utgiftsområde 14.

2002/03:MJ490 av Maria Wetterstrand m.fl. (mp):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en djurskyddsminister.

2002/03:A364 av Anders G Högmark m.fl. (m):

23. Riksdagen beslutar att uppföra ett nytt anslag till utgiftsområde 14 politikområde 23:Ny Ombudsmannen mot diskriminering och anvisar för år 2003 53 388 000 kr i enlighet med vad som anförs i motionen.

Motion från allmänna motionstiden 2001

2001/02:U343 av Göran Lenmarker m.fl. (m):

2. Riksdagen anvisar i enlighet med vad som anförs i motionen till utgiftsområde 5 anslag Utrikesförvaltningen för år 2002 65 000 000 kr mer än regeringen eller således 1 872 000 000 kr.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om ändring i radio- och TV-lagen
(1996:844)

BILAGA 3

Riksdagsstyrelsens lagförslag

Förslag till lag om ändring i lagen (1999:1209) om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen

BILAGA 4

Utrikesutskottets yttrande 2002/03:UU1y

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet har vid sammanträde den 10 oktober 2002 beslutat att bereda utrikesutskottet tillfälle att avge yttrande över budgetpropositionen 2002/03:1 utgiftsområde 1 Rikets styrelse jämte eventuella motioner.

Utrikesutskottet väljer att i det följande lämna synpunkter på anslaget 90:6 Regeringskansliet m.m. inom utgiftsområde 1 samt på motionerna 2002/03:K403 och 2002/03:K407, allt i de delar som rör utrikesförvaltningen. Därutöver överlämnar utrikesutskottet, under förutsättning av konstitutionsutskottets medgivande, med detta yttrande motionerna 2001/02:U343 (m) yrkande 2, 2002/03:U208 (m), 2002/03:U268 (kd) yrkandena 4–8 samt motion 2002/03:U297 (mp) yrkande 7.

Propositionen

Regeringen framhåller i propositionen att utrikesförvaltningens struktur anpassas kontinuerligt till politiska och ekonomiska förändringar i omvärlden. Vidare konstateras att antalet forum att verka inom har ökat under senare år liksom att antalet länder som samarbetspartner har blivit fler, inte minst genom EU-medlemskapet.

Regeringen konstaterar att som regel är medlemsländerna i EU representerade i varandras länder. Förhandlingarna om en utvidgning av unionen bedrivs med sikte på att dessa skall kunna slutföras med upp till tio kandidatländer i slutet av 2002. Vidare framhåller regeringen att ett annat viktigt skäl för Sverige att vara representerat i ett land kan vara att stödja utvecklingen mot demokrati och mänskliga rättigheter.

Regeringen föreslår i propositionen att anslag 90:6 för budgetåret 2003 skall uppgå till 5 180 433 000 kr.

Utskottet

Anslagsrelaterade frågor

Motionerna

Moderata samlingspartiet yrkar i kommittémotion 2002/03:K407 (m) att utgiftsområde 1, anslag 90:6 Regeringskansliet m.m. för budgetåret 2003 skall uppgå till 4 640 433 000 kr. Det skulle medföra en minskning med 540 000 000 kr i förhållande till regeringens förslag.

Samtidigt förordar motionärerna vissa omfördelningar inom anslaget. De menar bl.a. att Utrikesdepartementet bör tillföras 65 000 000 kr. I detta skulle ingå en ökning av de medel som ställs till ambassadernas förfogande för främjande av svenskt näringsliv utomlands samt för att beakta situationen för utlandsmyndigheternas visumhantering. Vidare menar motionärerna att ett kraftfullt och framgångsrikt agerande inom ramen för EU fordrar en gedigen kompetens inom utrikesförvaltningen samt svensk diplomatisk närvaro i hela Europa och Medelhavsområdet. Den snabba globaliseringen fordrar också svensk diplomatisk närvaro i de utomeuropeiska industriländerna, menar motionärerna. I motionen framhålls även att framväxten av dynamiska ekonomier i Asien, Latinamerika och förhoppningsvis i södra Afrika ställer större krav på kontaktytor och kompetens.

Även i motionen U343 (m) yrkande 2 från riksmötet 2001/02 yrkar motionärerna att riksdagen skall anvisa 65 000 000 kr mer än vad regeringen föreslår till utrikesförvaltningen.

Överväganden

Utskottet vill inledningsvis erinra om att riksdagen på grundval av förslag i den ekonomiska vårpropositionen år 2001 godkände att anslaget för utrikesförvaltningen flyttades från utgiftsområde 5 till utgiftsområde 1. Den nya ordningen innebär att det ej längre redovisas ett särskilt anslag för utrikesförvaltningen, utan de medel som är avsedda härför ingår i det anslag som numera heter 90:6 Regeringskansliet m.m.

Utrikesutskottet framhöll i föregående års yttrande till konstitutionsutskottet (2001/02:UU2y) att den nya ordningen försvårar för utrikesutskottet att göra en adekvat bedömning av resurstilldelningen till utrikesförvaltningen. Utskottet påpekade vidare att det bl.a. var oklart hur stor del av anslaget till Regeringskansliets verksamhet som avsåg utrikesförvaltningen. Med anledning av detta uttalade utskottet bl.a. följande:

En förutsättning för riksdagens budgetarbete i här aktuell del är att det framgent tydligt framgår vilka resurser inom anslaget [Regeringskansliet m.m.] som avsätts för utrikesförvaltningen och vilket utfallet blir. Utskottet förutsätter att så blir fallet.

Detta till trots får utrikesutskottet konstatera att det utifrån föreliggande proposition inte är möjligt att göra en adekvat bedömning av de resurser som utrikesförvaltningen kommer att förfoga över under budgetåret 2003. Utskottet kan ha förståelse för att det budgetmässigt kan ta viss tid att fasa in utrikesförvaltningen i det övriga Regeringskansliet samt för att det under ett valår och i samband med den politiska osäkerhet som rått under den period då budgeten tagits fram kan ha varit svårt att få fram de uppgifter utskottet begärde i ovan nämnda yttrande. Utskottets tidigare ställningstagande kvarstår emellertid och kommer att följas upp vid behandlingen av statsbudgeten för 2004.

I samband med att riksdagen godkände att anslaget för utrikesförvaltningen flyttades från utgiftsområde 5 till utgiftsområde 1 framhölls det nödvändiga i att formerna för regeringens dialog med riksdagen när det gäller utrikesrepresentationen vidareutvecklas. Utskottet noterar att så sker.

Även om det inte i detalj är känt hur resurserna inom anslaget 90:6 Regeringskansliet m.m. är tänkta att disponeras under budgetåret 2003 skulle ett bifall av motion 2002/03:K407 (m) få så omfattande konsekvenser jämfört med dagsläget att något sådant inte kan ifrågakomma. Utskottet menar därför att motionen bör avstyrkas.

Också i motion 2001/02:U343 (m) yrkande 2 föreslås att utrikesförvaltningen tillförs ökade resurser; dock att motionen avser nu löpande budgetår. Enligt utskottets uppfattning är detta obehövligt, varför motionen bör avstyrkas.

Utrikesrepresentationens organisation

Motionerna

Motionärerna bakom kommittémotion 2002/03:U268 (kd) menar i yrkande 8 att en utredning bör tillsättas för att utröna hur Sverige i ökad utsträckning kan dra nytta av den växande EU-diplomatin när det gäller samlokalisering och underlag för politiska beslut. I yrkande 7 i samma motion anförs att det bör utredas om det på lång sikt kan upprättas eller samordnas fler nordiska ambassader med vissa gemensamma servicefunktioner. I den enskilda motionen anförs 2002/03:U208 (m) att regeringen i det europeiska samarbetet skall arbeta för att EU-ländernas ambassader i andra EU-länder avskaffas. I den enskilda motionen 2002/03:U297 (mp) yrkande 7 anförs att en svensk ambassad bör öppnas i Afghanistan under den innevarande mandatperioden. Ambassadens uppgifter skulle enligt motionären vara att underlätta flyktingåtervändandet, att ge stöd till Svenska Afghankommitténs arbete i landet samt att stödja återuppbyggnadsarbetet under ett antal år framåt.

Överväganden

Utskottet kan inledningsvis konstatera att EU-medlemskapet har inneburit ett ökat samarbete mellan medlemsländernas ambassader i stationeringsländerna. Det innebär regelbundna möten och utbyte av information, i vissa fall även

Okänt namn på dokumentegenskap.Fel! Okänt namn på dokumentegenskap.

konkret samarbete vad gäller rapportering. Detta är ett samarbete som den svenska utrikesförvaltningen har stor nytta av, i synnerhet i stater där den svenska utlandsmyndigheten har få utsända. Ökat samarbete kan också underlättas genom samlokalisering och enligt vad utskottet har erfarit är det en fråga som fortlöpande diskuteras inom ramen för EU-samarbetet. Utskottet menar att den relevanta informationen i sammanhanget redan är tillgänglig och ser därför inget behov att tillsätta en utredning i frågan. Det gäller även frågan om fler samlokaliseringar av ambassader med nordiska länder. Redan i dag sker samlokalisering med ett eller flera andra nordiska länder på ett antal stationeringsorter och även nordiska konsulat samarbetar i många fall nära i konsulära och administrativa frågor och utnyttjar gemensamma lokaler. Utskottet ser positivt på detta och anser att möjligheten till samlokalisering med andra nordiska länder bör beaktas och utnyttjas när lämpligt tillfälle uppstår. Däremot ser utskottet inte behov att frågan skall bli föremål för särskild utredning.

Vad gäller yrkandet att Sverige skall lägga ned ambassaderna i de övriga medlemsländerna inom EU vill utskottet framhålla att största delen av en ambassads verksamhet, vid sidan av frågor som rör EU, är av bilateral natur. Det gäller exempelvis främjande av svensk export och kultur, turistinformation, service och programläggning åt större svenska delegationer från såväl offentlig som privat sektor. Det finns enligt utskottets mening behov att även dessa funktioner upprätthålls vid Sveriges ambassader i andra EU-medlemsstater. Utskottet avvisar således förslaget i motionen.

Vad gäller öppnandet av nya ambassader konstaterar utskottet att det är regeringen som har att avgöra hur Sveriges utrikesrepresentation skall utformas inom ramen för de budgetmedel som riksdagen anslår, även om utskottet förordar att samråd sker i dessa frågor med utrikesutskottet. Utskottet kan konstatera att regeringen under senare år fattat beslut både om att lägga ned ambassader i vissa stater och öppna nya ambassader i andra. Utskottet ser inte att det finns anledning att genom anslagsvillkor knutna till budgetbeslutet närmare föreskiva i vilka stater Sverige skall vara representerat utomlands. Det är därför utskottets uppfattning att det inte finns anledning för riksdagen att genom ett tillkännagivande delge regeringen någon särskild ståndpunkt i denna fråga.

Mot bakgrund av vad som ovan anförts menar utskottet att konstitutionsutskottet bör avstyrka motionerna 2002/03:U268 (kd) yrkandena 7 och 8, 2002/03:U208 (m) samt 2002/03:U297 (mp) yrkande 7.

Kompetens vid utlandsmyndigheterna*Motionen*

Motionärerna bakom kommittémotion 2002/03:U268 (kd) menar i yrkande 4 att möjligheterna bör utredas för att utse MR-attachéer vid de beskickningar där bevakning av MR-frågorna är av speciell betydelse. Motsvarande anføres i yrkande 5 gällande miljöattachéer. Vidare bör utredas hur svenska handels-

främjande organ kan integreras med vissa av Sveriges ambassader i utlandet framhåller motionärerna i *yrkande 6*.

Överväganden

Utskottet konstaterar att de mänskliga rättigheterna redan utgör ett omfattande beredningsområde inom utrikesförvaltningen. Ambassaderna svarar för en kontinuerlig bevakning som varje år resulterar i ett stort antal rapporter. Utrikesdepartementets enhet för folkrätt, mänskliga rättigheter och traktaträtt bedriver vidare ett mycket viktigt arbete inom området i samråd med departementets politiska ledning. Även vad gäller miljöområdet kan utskottet konstatera att utrikesförvaltningens verksamhet på området är omfattande. Utskottet vill vidare framhålla att det även är en angelägen uppgift för hela den svenska utrikesrepresentationen att främja svensk export. Den handels- och exportfrämjande verksamheten inom utrikesförvaltningen är redan i dag omfattande och utförs i nära samarbete med Sveriges exportråd. Exportrådet får, med författningsstöd, även planera och leda exportfrämjande verksamhet inom utrikesrepresentationen.

Utskottet ser sammanfattningsvis inget behov att utreda de frågor som tas upp i motionen och menar att konstitutionsutskottet bör avstyrka motion 2002/03:U268 (kd) yrkandena 4–6.

Konsulärt bistånd

Motionen

I den enskilda motionen 2002/03:K403 (s) begärs ett riksdagens tillkännagivande om vad i motionen anförs om svenska medborgares behov av socialt bistånd utomlands. I motionen hänvisas till kommittébetänkandet Konsulärt bistånd till svenskar utomlands (SOU 2001:70). Det konstateras att kommittén bl.a. föreslår att de utlandsmyndigheter som har många konsulära biståndsärenden med social och psykiatrisk problematik tillförs resurser i form av särskilt utbildad personal eller externt stöd. Motionärerna ser positivt på kommitténs förslag härvidlag och understryker vikten av att kommitténs förslag undersöks vidare av regeringen så att det kan förverkligas på sikt.

Överväganden

Utskottet kan konstatera att regeringen den 8 juni 2000 bemyndigade chefen för Utrikesdepartementet att tillsätta en kommitté för att se över lagen (1973:137) om ekonomiskt bistånd till svenska medborgare i utlandet m.m. Kommittén överlämnade sitt betänkande Konsulärt bistånd till svenskar i utlandet (SOU 2001:70) till regeringen i augusti 2002. Enligt vad utskottet har inhämtat är en proposition under beredning i Regeringskansliet vilken avses bli avlämnad till riksdagen under år 2003.

Utskottet kan således konstatera att den regeringsberedning som motionärerna efterlyser redan är igångsatt. Utskottet konstaterar att frågor kring det

Okänt namn på dokumentegenskap.Fel! Okänt namn på dokumentegenskap.

konsulära biståndets framtida utformning kommer att läggas fram i riksdagen för beslut och ser därför för närvarande inte skäl för något särskilt riksdagens tillkännagivande i frågan.

Utskottet menar därför att konstitutionsutskottet bör avstyrka motion 2002/03:K403 (s).

Stockholm den 12 november 2002

På utrikesutskottets vägnar

Urban Ahlin

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Urban Ahlin (s), Berndt Ekholm (s), Carl B Hamilton (fp), Birgitta Ahlqvist (s), Holger Gustafsson (kd), Lars Ohly (v), Kent Härstedt (s), Göran Lindblad (m), Cecilia Nilsson Wigström (fp), Agne Hansson (c), Kenneth G Forslund (s), Ewa Björling (m), Veronica Palm (s), Lotta N Hedström (mp), Inger Segelström (s) och Birgitta Ohlsson (fp).

Avvikande meningar

Anslagsrelaterade frågor

Göran Lindblad och Ewa Björling (båda m) anför:

Regeringskansliet har expanderat de senaste åren. Det gäller i synnerhet de politiskt relaterade befattningarna. Att Miljöpartiet och Vänsterpartiet har egna kanslier inom Regeringskansliet förstärker ytterligare denna tendens. Enligt utskottets mening finns ett skäl att hålla tillbaka expansionen av Regeringskansliet.

Ett kraftfullt och framgångsrikt agerande inom ramen för EU fordrar en gedigen kompetens inom utrikesförvaltningen samt svensk diplomatisk närvaro i princip i hela Europa och Medelhavsområdet. Den snabba globaliseringen fordrar också ökad svensk diplomatisk närvaro i de utomeuropeiska industriländerna. Framväxten av dynamiska ekonomier i Asien, Latinamerika och förhoppningsvis i södra Afrika ställer även större krav på kontaktytor och kompetens. Utskottet anser därför att utrikesförvaltningen bör tillföras en resursförstärkning uppgående till 65 000 000 kr. I detta ingår även en ökning av de medel som ställs till ambassadernas förfogande för främjande av svenskt näringsliv utomlands samt för att beakta situationen för utlandsmyndigheternas visumhantering.

Mot denna bakgrund och med anledning av motion *2001/02:U343 (m) yrkande 2* anser utskottet att regeringen bör ges till känna vad som ovan anförts. Utrikesutskottet anser att konstitutionsutskottet bör tillstyrka motion *2002/03K407 (m)*.

Utrikesrepresentationens organisation

Holger Gustafsson (kd) anför:

De fem nordiska ambassaderna inom anläggningen i Berlin inklusive det gemensamma huset för utställningar, konferenser, viseringskansli m.m. har gett en uppmärksamhet som Sverige aldrig skulle kunna uppnå på egen hand. Därtill kommer att Sverige fått tillgång till faciliteter som vi inte skulle haft råd att ordna själva. Det är utskottets bedömning att satsningen i Berlin är lyckosam, och utskottet menar att regeringen bör utreda om fler s.k. nordiska ambassader på lång sikt kan upprättas eller samordnas i världen.

Inom EU växer ett ökat samarbete kring diplomatin fram. Framför allt är det kommissionens kapacitet och resurser som en diplomatisk aktör utanför Europa som diskuteras. Då EU-kommissionen förbättrar sin förmåga att göra viktiga analyser och landrapporter, samt ökar sin representativa roll, bör det finnas möjligheter för Sverige som EU-medlem att dra nytta av detta. Det handlar enligt utskottets uppfattning inte om att EU-kommissionen skall ersätta det nationella behovet av bilaterala diplomatiska relationer, men däremot kan Sverige i ännu högre grad dra nytta av rapporter som skrivs inom EU

Okänt namn på dokumentegenskap.Fel! Okänt namn på dokumentegenskap.

och utnyttja EU-kontor i de länder där Sverige i dag saknar representation. I framtiden kan det bli tal om att slå ihop ambassader mellan EU-medlemmar i likhet med den fysiska integreringen av de nordiska ambassaderna i Berlin. Regeringen bör utreda hur Sverige i ökad utsträckning kan dra nytta av EU-diplomatin.

Mot bakgrund av det anförda och med anledning av motionerna 2002/03:U208 (m) samt 2002/03:U297 (mp) yrkande 7 anser utskottet att regeringen bör utreda vilka möjligheter till samverkan som kan finnas med nordiska länder och med EU-medlemsländer vad gäller utlandsmyndigheter. Detta bör enligt utskottets mening ges regeringen till känna. Utrikesutskottet anser att konstitutionsutskottet bör tillstyrka motion 2002/03:U268 (kd) yrkandena 7 och 8.

Utrikesrepresentationens organisation – svensk ambassad i Afghanistan

Lotta N Hedström (mp) anför:

Afghanistan är drabbat av stora svårigheter vad gäller flyktingar både inom och utanför landet. Behoven under de kommande tio åren inne i Afghanistan och i omgivande gränsområden av allmän livsmedelssäkerhet, utbildning och hälsa samt såklart flyktingåtervändande är stora. En stor utmaning ligger i utformningen och makten över den civila administrationens ny- och återuppbyggnad. Den skall givetvis ledas av afghanerna själva, men samtidigt finns en medvetenhet om behovet av internationellt beskydd, kunskapsöverföring och handledning för det ändamålet.

För att kunna klara av den nya situationen och hålla uppe utbildningskvaliteten vid de skolor som stöds av Svenska Afghanistankommittén (SAK) behövs 1 200 nya lärare.

Afghanistan är ett av de sista länder i världen där polio fortfarande förekommer, varför vaccinationsprogram mot polio och även andra sjukdomar har hög prioritet.

I färsk rapport från hjälporganisationerna kan man utläsa att det endast är tio procent av den bevattningsbara åkerarealen som är uppodlad i de områden som omger Kabul. Att snabbt få i gång ett långsiktigt hållbart jordbruk i stor och liten skala är enligt vår mening den främsta och egentligen enda överlevnadsгарantin.

Utskottet menar att en svensk ambassad under mandatperioden bör inrättas i Afghanistan för att aktivt stödja flyktingåtervändandet, Svenska Afghanistankommitténs arbete och det allmänna återuppbyggnadsarbetet under ett antal år framöver.

Mot bakgrund av det anförda och med anledning av motionerna 2002/03:U208 (m) samt 2002/03:U268 (kd) yrkandena 7 och 8 anser utskottet att regeringen bör inrätta en svensk ambassad i Afghanistan. Detta bör enligt utskottets mening ges regeringen till känna. Utrikesutskottet anser att konstitutionsutskottet bör tillstyrka motion 2002/03:U297 (mp) yrkande 7.

Kompetens vid utlandsmyndigheterna

Holger Gustafsson (kd) anför:

Utskottet anser att det är av största vikt att främjandet av mänskliga rättigheter genomsyrar hela den utrikespolitiska verksamheten. Därför räcker det inte med att skriva vackra ord i handlingsprogram, utan det måste även praktiseras inom utlandsmyndigheterna. Inom det militära och säkerhetspolitiska området har man på vissa strategiskt valda ambassader placerat militärattachéer. Detta för att främja viktiga säkerhetspolitiska relationer med andra stater, samt att följa utvecklingen på plats i viktiga regioner. På ett liknande sätt bör Sverige, menar utskottet, även ha MR-attachéer utplacerade på viktiga och strategiskt valda ambassader, dvs. där det anses som särskilt nödvändigt för att följa utvecklingen kring de mänskliga rättigheterna. Detta skulle främja bevakningen i specifika regioner, samt underlätta samarbetet med svenska internationella företag och svenska frivilligorganisationer på plats, liksom samarbetet och koordineringen med internationella organ och organisationer. Utskottet föreslår att regeringen låter utreda förutsättningarna för att utse MR-attachéer.

Lika viktigt som att förbättra svenska utrikesförvaltningens bevakning, kompetens och externa samarbetsmöjligheter för mänskliga rättigheter, är bevakningen av globala miljöfrågor. På ett liknande sätt som MR-attachéer kan inrättas vid lämpliga ambassader, så kan även miljöattachéer inrättas. Detta är särskilt viktigt i ofta utsatta naturkatastrofområden, i regioner där miljöförstöringen är extremt påtaglig, eller där stora internationella insatser görs för miljösäkerhet. Utskottet föreslår därför att regeringen låter utreda förutsättningarna för att utse miljöattachéer.

Under åren 1991–94 genomfördes en sammanslagning av utrikesmyndigheterna och biståndsverksamheten. Så kallade biståndsamambassader upprättades. På ett liknande sätt anser utskottet att regeringen bör se över möjligheterna att integrera den handels- och exportfrämjande verksamheten med utrikesförvaltningen. Med många länder och regioner är den dominerande verksamheten i utrikesrelationerna främst det ekonomiska samarbetet, och utrikesrepresentationen handlar i mångt och mycket om att främja svenska handels- och exportintressen. Det sker ibland ett dubbelarbete mellan Sveriges ambassader utomlands och till exempel olika handelskammare och exportråd. Utskottet anser att möjligheterna att mer integrera svenska handelsfrämjande organ med ambassaderna, för att ytterligare främja en samordnad utrikespolitik, bör utredas, framför allt i ekonomiskt starka nationer samt i länder där bistånds- och handelspolitiken i ökad utsträckning bör samordnas.

Mot bakgrund av det anförda anser utskottet att regeringen bör låta utreda förutsättningarna för attachéer för MR-frågor och för miljöfrågor samt möjligheterna att mer integrera handelsfrämjande organ med ambassaderna. Detta bör enligt utskottets mening ges regeringen till känna. Utrikesutskottet anser att konstitutionsutskottet bör tillstyrka motion 2002/03:U268 (kd) yrkandena 4–6.